

Programma Groen-EOS Willebroek 2018

Deel 2 - 'Iedereen mee!'

SAMENLEVEN EN DIVERSITEIT

Samenleven in diversiteit staat hoog op de politieke agenda. Groen wil **samenleven positief stimuleren** en tegelijk **samenlevingsproblemen daadkrachtig en gericht aanpakken**.

'**Samen**' is het **sleutelwoord**. Problemen los je samen op. Uitdagingen ga je samen aan. Dat kan je maar goed doen als je elkaar begrijpt en rekening houdt met ieders identiteit(en). Willebroek wordt gemaakt door de mensen die hier wonen, de organisaties die hier actief zijn en door het lokaal beleid. We zetten in op coalities tussen publieke en private actoren. We bundelen de krachten van de gemeente en het middenveld. De lokale overheid heeft de mogelijkheden om netwerken tussen verschillende actoren mee vorm te geven en te verduurzamen. De gemeente samen maken betekent dat iedereen recht heeft op deelname en gebruik.

Werken aan integratie is een zoekende praktijk. Als tegengewicht voor de *top-down* benadering van het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid, streven we lokaal naar een **bottom-up integratiebeleid**. De lokale overheid heeft best zicht op de manier waarop mensen hun plek vinden in hun buurt, wijk, gemeente en bredere omgeving. Initiatieven die vertrekken vanuit de leefwereld van nieuwkomers en inwoners willen we zoveel mogelijk ondersteunen. Waar noden niet ingevuld worden, kan het lokaal bestuur zelf initiatief nemen. Het lokale bestuur is als geen ander in staat om participatie- en inburgeringstrajecten vanaf dag één onderdeel te laten zijn van een bredere integratie op school, in de sportclub of op het werk.

Voor Groen Willebroek gaat een lokaal samenlevingsbeleid **zowel over sociaal beleid als over samenlevingsvraagstukken**. Daarbij zijn preventie, herstel en handhaven even belangrijk. Zoeken naar antwoorden op die vraagstukken doen we als volgt.

Samen maken we gemeente

Samen met alle burgers maken we onze gemeente. Dat betekent ook dat iedereen **gelijk recht** heeft op **deelname en gebruik**.

- Met nieuwe vormen van inspraak, zoals het **burgerbudget**, krijgt elk idee om van de straat, buurt, wijk of hele gemeente een nog betere plek te maken, een evenwaardige kans.
- Een **lokaal vrijwilligersbeleid** toont dat we het als lokaal bestuur echt menen met het engagement van onze mensen. Elementen kunnen zijn: een overzicht van het aanbod voor vrijwilligers bij alle organisaties in onze gemeente, een eigen aanbod aan vrijwilligerswerk bij de lokale diensten, een vormingsaanbod. Een open houding naar onze burgers is cruciaal. Het lokale middenveld en actieve burgerinitiatieven zijn belangrijke partners in het samen werken aan onze lokale vrijwilligersbeweging.
- Het **verenigingsleven** kleurt mee onze gemeente. We ondersteunen via een **duidelijk, laagdrempelig subsidiebeleid**. Structurele financiering van verenigingen zorgt ervoor dat ze volop kunnen inzetten op hun werking.
- Er is vandaag veel debat over de plek van **religie in de samenleving**. Groen Willebroek wil hiermee actief aan de slag. We bouwen bruggen als lokaal bestuur en brengen samen waar kan. We moedigen initiatieven van onderuit aan om elkaar te ontmoeten en dialoog mogelijk te maken. Dit doen we door hen een plek en indien nodig ondersteuning te bieden. We ontwikkelen in samspraak met de moskeevereniging(en) een visie op het lokaal moskeebeleid. Structureel overleg maakt het mogelijk om te werken aan een vertrouwensband en samen te werken ook buiten de periode van de ramadan of het Offerfeest.
- **Sociaal regisseurs en brugfiguren** zijn verbindingsfiguren die, in samenwerking met diensten en wijkpartners, zoeken naar duurzame en gedragen oplossingen voor samenlevingsvraagstukken in de wijken of buurten. Ze stemmen het werk van de verschillende partners op elkaar af en versterken hen.

- **Feesten, festivals en andere evenementen** brengen mensen samen. Ze zijn een middel om op lokale schaal dynamiek en samenleven te bevorderen.
- Met een **feestencharter** - zoals in Mechelen - sluiten initiatiefnemers, buurtbewoners en de stad een overeenkomst over geluidsnormen, duurzaamheid en samenleving met lokale handelaars.
- We doen op eigen evenementen een **duurzaamheids- en toegankelijkheidstoets** en stimuleren dit ook bij andere initiatiefnemers van evenementen.
- Een **evenementenloket**, een centraal aanspreekpunt voor initiatiefnemers van feesten, zorgt ervoor dat de drempel om iets te organiseren verlaagt.
- We geven *bottom-up* ideeën een duwtje in de rug via **logistieke en financiële ondersteuning**.
- **Tijdelijk gebruik** van braakliggende terreinen kan leiden tot nieuwe initiatieven van buurtbewoners. Het lokaal bestuur kan hierbij een belangrijke faciliterende rol spelen.

Samenleven bevorderen en problemen oplossen

We leven samen in een steeds **dichter bevolkte ruimte**, met een **toenemende diversiteit**. Dat biedt **kansen** om te bouwen aan onze lokale leefomgeving, de wijk, buurt, gemeente. Tegelijk kan het dicht op elkaar leven zorgen voor **spanningen**. Zowel de kansen als valkuilen van het samenleven pakken we aan op een open en verbindende manier.

- **Buurtwerk** is de manier bij uitstek om lokale samenlevingsproblemen aan te pakken.
- Ook **jongeren** kunnen bijdragen aan sociale samenhang in de lokale gemeenschap. Jongeren gaan met hun eigen leeftijdsgenoten aan de slag en leiden hen toe naar het lokaal jongerenaanbod. Ze kunnen ook overleg met het lokaal bestuur of politie organiseren of bemiddelen bij conflicten.
- **Vrijwillige ambassadeurs** kunnen op doelgerichte plaatsen in de gemeente ingezet worden om op een laagdrempelige manier bij te dragen aan de sociale controle. In ruil daarvoor voorziet het lokaal bestuur vorming, intervisie en ondersteuning.
- Buurtstewards spelen gericht in op bepaalde doelgroepen. Om overlast aan te pakken, maar ook vooral om jongeren en hun families toe te leiden en te begeleiden bij hun lokale integratie.
- We voeren een **preventiebeleid gericht op oplossingen**. **Bemiddeling** staat centraal. De insteek van het preventiebeleid is positief. Het moedigt inwoners aan om bij te dragen aan een aangenaam samenleven: geluidsoverlast tegengaan, hoffelijkheid op het openbaar vervoer, afvalbeheer, enzovoort. Inwoners krijgen een actieve rol. Ze kunnen helpen bij burenbemiddeling of straten proper houden.
- Groen Willebroek pleit voor **GAS-bemiddeling** bij zowel minderjarige als meerderjarige overtreeders. Het is een middel om mensen bewust te maken van maatschappelijke regels en die te respecteren. Een bemiddelaar moet onafhankelijk kunnen werken. Het is een meerwaarde als een bemiddelaar deel is van de lokale preventiedienst.
- Voor Groen Willebroek moet een BIN een deel zijn van **wijkgerichte preventie**, waarbij er professionele ondersteuning is voor buurtbemiddelaars en andere vrijwilligers en we een buurtnetwerk krijgen.
- **Lokale handelaars** stimuleren we om proactief bij te dragen aan de lokale samenleving. Dit gebeurt zeker ook door winkeliersorganisaties te ondersteunen in hun werking, we denken hierbij bijvoorbeeld aan Willebroek Winkelhart.
- We ondersteunen het werk dat er op het veld gebeurt, in **doelgroepenverenigingen**, door hen financieel te versterken via erkennings- en subsidiereglementen van diensten Welzijn en Gelijke kansen.

Onthaalbeleid en integratie van nieuwkomers

Integratie is een samenwerkingsoefening, in twee richtingen. De ontvangende samenleving doet inspanningen om nieuwkomers te onthalen en te ondersteunen in het lokale integratieproces. Nieuwkomers engageren zich om volwaardig deel te worden van een lokale samenleving.

- Een doordacht lokaal integratiebeleid zorgt ervoor dat verschillende groepen nieuwkomers toegeleid worden naar opvang, scholing, huisvesting, werk en inkomen.
- We organiseren in samenwerking met lokale actoren **onthaalmomenten voor nieuwe inwoners**. Dit om hen kennis te laten maken met lokale voorzieningen en wegwijs in de lokale dienstverlening. Sociale tolken zorgen mee voor toegankelijkheid.
- We werken **samen met partner- en middenveldorganisaties** aan een gedragen en gecoördineerd onthaalbeleid. We pakken uitdagingen als onderwijs, taal en inburgering en vrije tijd gecoördineerd en gemeentebreed aan.
- Groen Willebroek pleit voor de uitbouw van zogenaamde **secundaire trajecten** die duurzaam inspelen op werk, scholing en vrije tijd en vlot aansluiten op de primaire trajecten. Hoogopgeleide nieuwkomers verdienen bijzondere aandacht, omdat het aanbod vandaag onvoldoende is aangepast.
- We zetten **interculturele bemiddelaars** in om concrete hulp en emotionele ondersteuning te bieden, maar ook om knelpunten te signaleren en te bemiddelen waar nodig. Dit kunnen zowel professionele als vrijwillige, degelijk omkaderde, krachten zijn.
- We ondersteunen het **onthaalonderwijs** en geven impulsen voor **Nederlands op de werkvloer**.
- We kiezen voor een **taalbeleid met een uitnodigend karakter**. We stimuleren in alle diensten het gebruik van het Nederlands en gaan tegelijk waarderend en respectvol om met anderstaligheid. Taal is geen doel op zich, maar een middel tot integratie. Via laagdrempelige initiatieven kunnen nieuwkomers Nederlands oefenen en tegelijk informatie krijgen over lokaal beleid, zoals tijdens de Willebabbel in buurthuis Mozaïek.
- **Kansen creëren voor werk** gebeurt in samenwerking met partners als VDAB, door werkgevers te sensibiliseren, jobcoaching te organiseren en vrijwilligerswerk te ondersteunen als opstap naar werk.
- Lokaal integratiebeleid maken we ook **samen met onze inwoners**. Zorgen voor een nieuwe buur of je inzetten als vrijwilliger voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, het zijn manieren om bij te dragen aan het lokaal samenleven. Het lokaal bestuur kan dit ondersteunen door duidelijk te informeren over wat je als burger kan doen voor kwetsbare doelgroepen in onze gemeente. Ook dat is deel van een lokaal vrijwilligersbeleid gericht op het versterken van de sociale samenhang, zoals project 'Samen inburgeren' in Mechelen. Via **Gastvrije Gemeente** vinden we informatie over hoe we een gastvrij initiatief kunnen organiseren, als lokale overheid, privé-initiatief of als burger. **Buddy-projecten** geven vrijwilligers kansen om erkende vluchtelingen wegwijs te maken in de gemeente. Buddies helpen o.a. bij het vinden van een woonst of job en bij het toegang vinden tot het vrijetijdsaanbod.
- Een lokaal **integratiebeleid** moet er **voor iedereen** zijn en sluit niemand uit. We bieden hulpmiddelen en ondersteuning voor vluchtelingen ook consequent aan aan kwetsbare doelgroepen. Zo vermijden we ook de misvatting dat bepaalde doelgroepen (positief) gediscrimineerd worden door de lokale overheid.
- We zetten nieuwkomers aan om deel te nemen aan en zich te **engageren** voor de gemeente. Daarbij hoort ook deelnemen aan verkiezingen. Informatie en bewust maken van het belang hiervan doet het lokaal bestuur proactief, in samenwerking met partner- en doelgroepenorganisaties.

Het lokaal bestuur geeft het goede voorbeeld

We tonen als lokaal bestuur hoe we kunnen bouwen aan een inclusieve samenleving, waar iedereen evenwaardig behandeld wordt en gelijke kansen krijgt. Ongeacht leeftijd, seksuele oriëntatie, afkomst, religie, burgerlijke staat of gezondheidstoestand.

- We streven als overheid naar een **weerspiegeling van de lokale samenleving** en investeren in een eigen diversiteitsplan. **Diversity, de sectorconvenant lokale besturen**, biedt hierbij ondersteuning. We erkennen hierbij de meervoudigheid van identiteiten.

- We brengen alle bevoegdheden rond **samenleven bij één schepen** onder. Dit kan gaan over participatie, evenementen, diversiteit, gelijke kansen, ondersteuning van vrijwilligers en het verenigingsleven. Kruisverbindingen met andere bevoegdheden zijn legio.
- We vervullen een voorbeeldfunctie in het doorbreken van traditionele rollenpatronen tussen mannen en vrouwen. We besteden op alle beleidsdomeinen aandacht aan **gender**. We zorgen dat er meer vrouwen aanwezig zijn op sleutelposities in de gemeentelijke besluitvorming. We zorgen voor een vrouwvriendelijk aanbod sport, cultuur en vrije tijd. We werken aan een meer preventief en kordater repressief beleid t.a.v. huiselijk geweld.
- We voeren een **LGBTI+-beleid** om discriminatie op grond van geaardheid, genderidentiteit, -expressie en geslachtskenmerken te bestrijden. Een voorname partner hierbij is het regionale regenbooghuis, de provinciale koepelorganisatie voor holebi- en transgenderverenigingen, waar goede praktijken van lokaal regenboogbeleid voorhanden zijn.
- We promoten en stimuleren initiatieven van lokale en regionale verenigingen of organisaties.
- We nemen deel aan de Internationale Dag tegen Holebi en Transfobie (IDAHOT), o.a. door de regenboogvlag uit te hangen.
- We moedigen het eigen personeel en lokale verenigingen en ondernemingen aan om vorming en training te organiseren.
- We moedigen scholen aan om kinderen te informeren over seksuele diversiteit. Bijvoorbeeld met de educatieve pakketten van Wel Jong Niet Hetero vzw.
- We zetten in op zichtbaarheid van LGBTI+ in gemeentelijke communicatie.
- We zetten in op **toegankelijke communicatie**. De vraag of elke inwoner de boodschap kan begrijpen, is het vertrekpunt. We laten ons eventueel in ons taalbeleid adviseren. Wablieft vzw, Centrum voor duidelijke taal, biedt ondersteuning om 'stadhuistaal' te vermijden. Een andere manier van laagdrempelig communiceren is via beeldtaal.
- We maken de **eigen diensten toegankelijk** voor iedereen. Met de BlueAssist-kaart of -app kan iedereen, ongeacht taalniveau of beperking, aanspraak maken op hulp of dienstverlening. Financiële stimuli, zoals de taxicheque voor minder mobiele mensen, zorgen voor eerlijke toegang en mobiliteit voor iedereen.
- We spelen een rol als trekker in een **antidiscriminatiebeleid**. Door praktijktesten op de huur- en arbeidsmarkt in te voeren, in samenwerking met Unia en indien mogelijk met de betrokken sectoren. Door te sensibiliseren, informeren en door te verwijzen voor klachten naar de lokale contactpunten van Unia.

SOCIAAL BELEID EN ZORG

De integratie van OCMW's en gemeenten en het nieuwe decreet lokaal sociaal beleid dat in de pijplijn zit, maken de vraag naar de toekomstige invulling van het lokaal sociaal beleid zeer actueel.

De kerndoelstelling van het sociaal beleid blijft voor Groen het **recht van eenieder op een menswaardig bestaan**. Deze doelstelling blijkt nog altijd niet behaald. 2,3 miljoen mensen in ons land lopen een armoederisico. Degelijke huisvesting en de aanpak van kansarmoede blijven grote uitdagingen. Deze uitdagingen kunnen enkel ten gronde worden aangepakt als de sociale reflex in elk beleidsdomein aanwezig is. Vanuit deze optiek biedt de integratie van OCMW en gemeente een opportuniteit. Anderzijds mag integratie geen uitholling van het sociaal beleid betekenen. Volop inzetten op een breed en diep verankerd sociaal beleid is de boodschap.

Tegelijk dient ons lokaal bestuur zich in te schakelen in een **hervormd zorglandschap en een steeds complexere, diverse samenleving**. Hoe positioneren we ons ten aanzien van commerciële spelers in de zorg? Hoe vullen we de vermaatschappelijking van de zorg positief in? Is de dienstverlening afgestemd op mensen met een migratieachtergrond? Hoe brengen we (ouderen)zorg dicht bij de mensen? Dergelijke uitdagingen vragen een sterk, daadkrachtig en sociaal lokaal bestuur.

Een sterk lokaal bestuur als voorwaarde voor een sterk sociaal beleid

Een sterk lokaal sociaal beleid vraagt een **sterke lokale overheid**. Een overheid die een gericht, participatief en horizontaal sociaal beleid voert. Een overheid die zowel regisseur als actor is en vanuit die dubbele rol verschillende zorgactoren efficiënt laat samenwerken. Een overheid die een toegankelijke, vraaggestuurde dienstverlening aanbiedt en zich inschakelt in een veranderend zorglandschap.

Concrete voorstellen:

- Het lokaal sociaal beleid wordt weldoordacht ingebed in het lokaal beleid.
- We voorzien **voldoende budget** voor lokaal sociaal beleid. We laten in Willebroek de integratie gemeente-OCMW niet zorgen voor een sluipende afbouw van middelen. We nemen het lokaal sociaal beleid als apart beleidsdomein op in het meerjarenplan. Hierdoor kunnen budgetverschuivingen naar andere beleidsdomeinen enkel plaatsvinden na goedkeuring door de gemeenteraad.
- We beschouwen de integratie van het OCMW en de gemeente tegelijkertijd als een opportuniteit om van het lokaal beleid een **integraal sociaal beleid** te maken. We bouwen de sociale reflex in elk beleidsdomein in en zorgen er bijvoorbeeld voor dat kwetsbare groepen hun ondersteuningsrechten verzilveren als het gaat over woonsubsidies. We denken in het jeugd- en cultuurbeleid aan de vrijetijdsparticipatie van kansengroepen. We bekijken ruimtelijke ordening en mobiliteit vanuit het perspectief van mensen in armoede of kwetsbare groepen zoals kinderen en ouderen; bijvoorbeeld wat betreft de toegankelijkheid en de mogelijkheid tot intergenerationele ontmoeting.
- We baseren het lokaal sociaal beleid op een grondige **analyse** van onder meer de **zorgnoden**, de **kinderarmoedecijfers** en de gemeentelijke **sociale kaart**.
- **We betrekken een brede waaier aan partners**, zowel bij de probleemdefiniëring als bij de realisatie van alle gemeentelijke doelstellingen: middenveld, vrijwilligersorganisaties, scholen, verenigingen waar armen het woord nemen, zorgdiensten, verantwoordelijken binnen de eerste lijn. We betrekken ervaringsdeskundigen in de besluitvorming, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen in de armoede of de migratie. We betrekken ook ouderen en kinderen.

- We stellen ons op als **sterke regisseur én als sterke actor** in het werkveld van zorg en sociaal beleid. Deze twee rollen kunnen elkaar versterken; een lokaal bestuur met voldoende eigen instrumenten en ervaring in het werkveld heeft meer slagkracht als regisseur. We zorgen voor transparantie en een duidelijke afbakening tussen de twee rollen. Zo creëren we vertrouwen bij partners uit de privésector (non-profit en eventueel ook profit).
- Een **zorgvereniging** oprichten kan zinvol zijn wanneer dit een goed antwoord biedt op de lokale uitdagingen inzake zorg en sociaal beleid. Een bijkomend voordeel is dat de zorg op die manier in publieke handen blijft en dat het een kans biedt om zelf actor te blijven. Loutere besparingsoverwegingen zijn geen goede motivatie. (Meer informatie vind je hier.)
- We nemen een voortrekkersrol op in de werking van de **Eerstelijnszones** die in het kader van de hervorming van de zorgsector tot stand (zijn) (ge)komen. Ons lokaal bestuur organiseert en coördineert het 'geïntegreerd breed onthaal'. Op die manier speelt het een cruciale rol in de versterking van de eerstelijnszorg (zie verder).

Ieder mens heeft recht op een menswaardig bestaan

'Ieder mens heeft recht op een menswaardig bestaan'. Dat is de **kerntaak van de OCMW's**. Een menswaardig bestaan heeft te maken met financieel welzijn, maar ook en vooral met kansen. Kansen op een degelijke woning, een job, vrijetijdsparticipatie en de garantie op ondersteuning om deze kansen te kunnen grijpen. De sociale reflex moet in elk beleidsdomein aanwezig zijn. In de andere hoofdstukken vind je heel wat voorstellen vanuit die reflex. Hieronder doen we een aantal aanvullende voorstellen.

Financieel welzijn

- We voorzien in **aanvullende steun** bovenop het leefloon, het pensioen, de werkloosheidsuitkering of de Inkomensgarantie voor Ouderen. Het kan gaan om huur- en verwarmingstoelages, tegemoetkoming voor medische kosten, schoolkosten of eenmalige duurzame uitgaven.
- Sterker nog is een algemene maandelijkse aanvullende toelage, waarbij het gezinsinkomen wordt vergeleken met het niveau van de budgetstandaard. Dit is het wetenschappelijk berekende bedrag dat een gezin nodig heeft om op een minimaal aanvaardbare manier te kunnen participeren aan de samenleving. Om te voorkomen dat er een leefloonval ontstaat, wordt er een buffer gerespecteerd met het minimuminkomen.
- We voorzien maximaal in een **automatische rechtentoekenning**. We doen dit door vanuit de sociale dienst zelf de oefening te maken of de cliënt in aanmerking komt voor leefloon, aanvullende steun en/of eventuele andere lokale kortingssystemen.
- Intussen kan ons lokaal bestuur via VVSG of andere kanalen **druk blijven uitoefenen** op de federale overheid om de leeflonen op te trekken en een groter aandeel van de kosten op zich te nemen. Op die manier kunnen lokale besturen hun eigen middelen inzetten voor betere begeleiding van de doelgroepen.
- We zetten in op het wegwerken van wachtlijsten voor schuldbemiddeling en voor budgetbeheer door hiervoor voldoende personeel te voorzien. Mits goede afspraken over kwalitatieve begeleiding kan er ook worden samengewerkt met bijvoorbeeld CAW of de advocatuur.

Kwalitatief, menselijk en zinvol activeringsbeleid

- Vlaanderen wil dat lokale besturen snel naar de reguliere arbeidsmarkt oriënteren. Denk bijvoorbeeld aan de PWA-hervorming of de nieuwe invulling van artikel 60. **Voor veel mensen ligt de drempel naar het 'Normaal Economisch Circuit' te hoog**. Ook kan een andere maatschappelijke deelname minstens even zinvol zijn, zoals bijvoorbeeld een baan in de sociale economie of een rol als vrijwillige mantelzorger. Voor Groen is integratie op de arbeidsmarkt een middel, en geen doel op zich.
- Groen pleit voor een **aanpak op maat van de individuele cliënt**. Het door de federale regering verplicht gebruik van een Geïntegreerd Project Maatschappelijke Integratie voor alle leefloon-

cliënten is geen goede zaak. Het is mogelijk in dergelijke GPMI's gemeenschapsdienst op te nemen in het traject. Groen pleit ervoor om dit in geen geval via een raadsbesluit te generaliseren voor alle leefloon-cliënten.

Recht op een **degelijke woning**

- We bieden de **minimumregeling voor aardgas** aan bij de OCMW-klienten. We contacteren ook niet-klienten, bijvoorbeeld op basis van lijsten van gedropte klienten van de netbeheerder. We vorderen de kosten voor de minimumregeling zoveel mogelijk terug bij de netbeheerders.
- **We begeleiden gezinnen om hun energiefactuur te doen dalen**, bijvoorbeeld door de leasing van energiezuinige toestellen als alternatief voor dure energieslokkoppen zoals elektrische verwarmingstoestellen.
- We ondersteunen personen met een laag inkomen via de derdebetalersfinanciering voor energiebesparende investeringen in hun woning.

Strijd tegen **kinderarmoede**

- Via de **kansarmoede-index weten we** hoe het in Willebroek gesteld is met de kansarmoede bij kinderen. We grijpen dit aan om een actieplan uit te werken in samenwerking met organisaties zoals Uit de Marge etc.
- We bouwen een **netwerk** op rond **opvoedingsondersteuning** met partners als Kind&Gezin, initiatieven kinderopvang, CLB, CAW, maar ook met kinderen en jongeren als actieve partner. Dit kan bijvoorbeeld via het Huis van het Kind. Gezinnen met vragen over opvoeding moeten er op vrijwillige en informele basis terecht kunnen bij andere ouders en professionelen.
- Kwalitatieve, inclusieve en financieel **toegankelijke kinderopvang** is een goede manier om vroegtijdig onderwijs te verzekeren en in te spelen op de noden van de gezinnen.
- Detecteer **signalen van kansarmoede bij kinderen** door bijvoorbeeld wijkgerichte en drempelverlagende speelinitiatieven.
- Elk kind verdient dezelfde **onderwijskansen**. We sluiten een convenant af met de scholen in onze gemeente om de armoede aan te pakken. Het OCMW kan tussenkomen in de schoolfactuur, kan helpen bij de aanvraag van studietoelagen of kan bemiddelen tussen school en ouders. Anderzijds wordt aan de school het engagement gevraagd om de schoolfactuur zo laag mogelijk te houden en kinderen niet als tussenpersoon te gebruiken bij communicatie over betaalmoelijkheden.
- We voorzien sociale tarieven voor **vrijtijdsparticipatie**. Met dit systeem is het onzichtbaar wie wel of niet een sociaal voordeel krijgt, wat vaak belangrijk is voor mensen in armoede.
- We verlagen de drempel naar **gezonde en lekkere voeding**, bijvoorbeeld door gezonde en betaalbare maaltijden op school, door mensen te leren hoe voor gezonde maaltijden te zorgen, door de sociale kruidenier, door moestuinprojecten en zelfpluktuinen.
- We ondersteun of organiseren **repaircafés**. Repaircafés en andere vergelijkbare initiatieven zorgen voor een betere benutting van goederen én bevorderen sociale cohesie.

Een inclusieve, toegankelijke & buurtgerichte gemeente

- **Armoede is vaak verborgen**. Voor velen is de drempel naar het OCMW of de gemeente te hoog. Daarom is het belangrijk de toegankelijkheid te verbeteren en de zorg naar buurten te brengen. Zorgbehoevenden zijn veel ontvankelijker voor hulp wanneer deze wordt aangeboden in de eigen omgeving.
- We voeren een **wijkgericht**, outreachend beleid met straathoekwerkers, brugfiguren of wijkregisseurs die zelf naar maatschappelijk kwetsbare inwoners toegaan. We gaan ook op zoek naar 'onzichtbare' zorgnoden. We besteden daarbij eveneens aandacht aan de groeiende groep van alleenstaanden.
- We organiseren een **'breed geïntegreerd onthaal'** in de schoot van **Huis van Welzijn**. Inwoners kunnen er terecht met al hun vragen over hulp- en dienstverlening.

- We verlenen **eerstelingsrechtsbijstand** voor de meest kwetsbare groepen, ofwel rechtstreeks, ofwel onrechtstreeks via de Commissies voor Juridische Bijstand. We geven waar mogelijk gratis juridisch advies voor eenvoudige vragen aan iedereen die erom verzoekt. We volgen de hervorming van de eerstelingsrechtsbijstand verder op.
- We maken werk van **cultuursensitieve zorg** zodat mensen met een migratieachtergrond hun recht op zorg en sociale ondersteuning verzilveren.
- We werken een beleidskader 'cultuursensitieve zorg' uit.
- **We brengen in kaart hoeveel zorgbehoevenden met een migratieachtergrond** de gemeente telt en hoeveel van deze mensen worden bereikt via het zorgaanbod. We gaan na of dit bereik proportioneel is in vergelijking met mensen zonder migratieachtergrond.
- We gaan in gesprek met de verschillende gemeenschappen om in kaart te brengen wat de **drempels** binnen de lokale zorg zijn voor mensen met een migratieachtergrond.
- We voorzien voldoende personele en financiële ondersteuning om dit beleid uit te werken. We werven bijvoorbeeld een **diversiteitsconsulent** aan die ook andere diensten kan sensibiliseren.
- We zorgen dat het **personeelsbestand** van het lokaal bestuur en afgeleide zorgdiensten een afspiegeling is van de plaatselijke bevolking. We voeren hiertoe een **actief diversiteitsbeleid**.
- We voorzien **tolken** waarop hulpverleners beroep kunnen doen.
- We beslissen in de gemeenteraad en/of OCMW-raad dat werknemers met kennis van een bepaalde taal in die **taal hulpverlening** mogen bieden.
- We werken met **pictogrammen** in woonzorgcentra, lokale dienstencentra,...
- We screenen de brochures op **toegankelijkheid**.
- We gaan voor een **wijkgerichte** aanpak. Langdurige en laagdrempelige aanwezigheid in wijken, in moskeeën,... zorgt voor een vertrouwensband. Dit zorgt ervoor dat de hulpvraag gemakkelijker gesteld wordt.
- We starten eventueel met één luik binnen de zorgsector. In Gent zet de stad bijvoorbeeld sterk in om de ouderenzorg cultuursensitief te maken gezien het toenemend aantal ouderen met een migratieachtergrond.
- We worden een **leeftijdsvriendelijke gemeente** waar ouderen actief betrokken worden bij het maatschappelijk leven en waar gebouwen, straten en pleinen toegankelijk zijn voor iedereen. We zorgen voor duidelijke communicatie en treden met ouderen in dialoog. De vergrijzing werkt in op heel wat meer terreinen dan alleen sociaal beleid en zorg. Er is nood aan een aanpak die de verschillende beleidsdomeinen overstijgt.
- We worden een **dementievriendelijke gemeente** zodat ook mensen met dementie en hun mantelzorgers een volwaardige plaats kunnen innemen in de lokale gemeenschap.
- We zetten in op **buurtgerichte zorg**. In dit verhaal wordt sterk gekeken naar wat buurtbewoners nodig hebben. Er is veel aandacht voor bestaande informele hulp, vrijwilligers en mantelzorgers, voor ontmoeting en overleg. Dit houdt sterk verband met de 'vermaatschappelijking van de zorg'. Buurtgerichte zorg heeft een grote meerwaarde, op voorwaarde dat er een sterke professionele omkadering is. Zorgvragers kunnen op die manier (langer) in de eigen omgeving blijven. Hierdoor kunnen zij meer beroep doen op het eigen netwerk en behouden zij het contact met het bekende sociaal weefsel.
- We nemen de **regisseursrol** op en zorgen ervoor dat de professionele zorg zich inschakelt in het lokale netwerk. Dienstencentra, buurthuizen, huisartsen, thuisverpleging, wijkgezondheidscentra, woonzorgcentra etc. leren op die manier samenwerken in hun buurt.
- We maken werk van **woonzorgzones**. In zo'n wijk of (deel)gemeente wonen zorgbehoevenden langer thuis. Er is een zorgknooppunt waar men terecht kan met alle zorgvragen. De publieke ruimte is toegankelijk voor iedereen, met straten en pleinen zonder obstakels, en met voldoende woningen en voorzieningen die toegankelijk zijn voor iedereen. We doen mee aan de campagne 'red de stoep' en maak alvast de voetpaden toegankelijk voor iedereen.
- **We richten een zorgnetwerk op.** Vrijwilligers nemen daarin verschillende taken op, zoals ziekenvervoer of een bezoek brengen aan mensen in eenzaamheid. Een cruciale succesfactor is de aanstelling van een professionele netwerkcoördinator. Die vormt de link tussen de vrijwilligers en de zorgbehoevenden, en tussen de zorgbehoevenden en een netwerk van diensten. De activering van een zorgnetwerk zorgt ervoor dat mensen langer thuis kunnen wonen en dat maatschappelijk kwetsbare gezinnen bijkomend ondersteund worden. Bovendien worden

verborgen noden sneller gedetecteerd. Een zorgnetwerk oprichten vraagt een goede analyse van de zorgnoden en leemtes in de buurt.

- We richten in Blaasveld en Tisselt **lokale dienstencentra** op. We doen aan gedeeld ruimtegebruik en richten een mobiel dienstencentrum in, in de kleinere deelen Heindonk en Klein-Willebroek.
- We zetten in op kleinschalige, **buurtgerichte woonzorginitiatieven** zodat inwoners betrokken blijven bij de eigen buurt en het eigen sociaal netwerk.
- Buurtgerichte zorg is één element in de versterking van **sociale cohesie** en het tegengaan van **eenzaamheid**.
- **Mantelzorgers** spelen een cruciale rol in een zorglandschap dat steeds meer gedefinieerd wordt door de 'vermaatschappelijking van de zorg'. Zij verdienen een goede ondersteuning, ook vanuit ons lokaal bestuur.
- We richten een **gemeentelijk informatiepunt** in voor mantelzorgers. Mantelzorgers zijn vaak ook 'zorgmanagers'. In het gemeentelijk informatiepunt kan men terecht met alle zorgvragen en vinden mantelzorgers een overzicht van alle zorgdiensten. Op regelmatige basis worden de mantelzorgers gecontacteerd met de vraag of er veranderde noden zijn.
- We zorgen voor **respijtzorg** zodat mantelzorgers tijdelijk kunnen ontlast worden van hun vaak zware taak. We bouwen bijvoorbeeld een oppasdienst uit in samenwerking met het lokaal dienstencentrum of het woonzorgcentrum. Of we richten een databank op die de vraag naar mantelzorg koppelt aan het aanbod van vrijwilligers in Willebroek.
- We geven **erkenning** aan mantelzorgers. We organiseren een praatnamiddag waarbij mensen ervaringen kunnen delen of zet hen in de bloemetjes op een ontspanningsactiviteit.
- We voeren een **mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid** en promoten dit bij de bedrijven op ons grondgebied. We maken mantelzorg bespreekbaar op de werkvloer en zorgen voor flexibele werkregelingen.
- Groen pleit voor een Vlaamse mantelzorgpremie. Tot het zover is, kunnen we een **gemeentelijke mantelzorgpremie** invoeren.
- We zetten in op intergenerationele ontmoeting door bijvoorbeeld een kinderdagverblijf en een woonzorgcentrum op één site samen te brengen. We stimuleren samenwerking en uitwisseling.
- We behouden ook niet-digitale dienstverlening, om de toegankelijkheid van de overheidscommunicatie voor bijvoorbeeld ouderen te garanderen. We moedigen tegelijkertijd ouderen via laagdrempelige cursussen aan om zicht te krijgen op de digitale wereld.

Een warm onthaal voor asielzoekers

Lokale besturen worden geconfronteerd met de vele zorgnoden en vragen van asielzoekers en vluchtelingen. Groen pleit voor een **humaan en doeltreffend lokaal opvang-integratiebeleid**.

- We nemen de **regierol** over de lokale opvang van asielzoekers.
- We zorgen voor **voldoende opvangplaatsen** voor asielzoekers in Willebroek. Groen is in de eerste plaats voorstander van kleinschalige opvanginitiatieven in de vorm van Lokale Opvanginitiatieven (LOI's). We volgen in dit verband minimaal de vraag van het federale beleidsniveau op, en voorzien daarbovenop ook een marge die bij leegstand op een andere manier kan worden aangewend, bijvoorbeeld als transitwoning of noodwoning.
- **In tijden van verhoogde nood** aan opvangplaatsen voor asielzoekers:
  - kan het lokaal bestuur een (deel van) een rusthuis, ziekenhuis of een ander gebouw ter beschikking stellen voor collectieve opvang, **weliswaar rekening houdend met de opvangwet** en in overleg met Fedasil;
  - kan het lokaal bestuur contact opnemen met eigenaars van leegstaande panden en met hen een overeenkomst sluiten om asielzoekers te laten verblijven in hun leegstaande woning. Dit kan zowel voor een LOI als voor het opvangen van erkende vluchtelingen. In het geval van een LOI wordt de woning gehuurd door het OCMW. Voor erkende vluchtelingen kan het OCMW huurder

zijn en de woning nadien tijdelijk doorverhuren voor zolang de noodsituatie zich voordoet. Het gemeentebestuur voorziet in brede juridische en administratieve ondersteuning zodat de goodwill van de burger maximaal wordt ondersteund. Een bijkomend argument is dat de leegstandsheffing vervalt.

- We organiseren een **centraal informatiepunt** waarbij burgers die zich vrijwillig willen inzetten, terecht kunnen met al hun vragen. Waar moeten ingezamelde kleren heen? Hoe kunnen vrijwilligers zich nuttig maken? De betrokken ambtenaar maakt een inventaris van alle initiatieven van burgers en organisaties. Op die manier kunnen vragers en aanbieders elkaar vinden via het informatiepunt.

ONDERWIJS EN KINDEROPVANG

Het lokaal bestuur heeft ook in Willebroek een belangrijke taak op vlak van onderwijs. De gemeente heeft een regierol via het **flankerend onderwijsbeleid**. Vanuit deze taak kan de gemeente bijdragen aan kwalitatieve opvoeding voor kinderen, jongeren én volwassenen.

Het lokaal bestuur is de stuwende kracht achter de brede school

De **brede school** is de plaats waar de persoonlijkheid van kinderen op zoveel mogelijk domeinen tot ontplooiing komt: cognitief, artistiek, sportief, in de natuur,... Dit veronderstelt een intense samenwerking tussen scholen en andere lokale spelers.

- De brede school is een **draaischijf voor de buurt, ook na de schooluren en in vakanties**. Kinderopvang, lager onderwijs, buitenschoolse opvang, opvoedingsondersteuning, sport-, muziek en computerinfrastructuur, ... kunnen er een plek krijgen. Ook verenigingen, buurtcomités, ouders en andere organisatoren van kleine feesten zijn deel van het brede schoolverhaal. Sleutelfiguur bij de afstemming van al deze activiteiten is de coördinator van het brede schoolproject. Deze hoeft niet noodzakelijk uit de school zelf te komen.
- We vragen de inrichtende machten een '**brede school-toets**' op te leggen bij nieuwbouwprojecten en renovaties.
- We ondersteunen scholen van **alle netten**, met respect voor het eigen pedagogisch project.
- We betrekken **academies** actief bij de brede school, om een divers publiek te bereiken in het kunstonderwijs. We streven naar academies in de deelgemeenten. Niet enkel op één centrale plek. Zo verlaagt de drempel naar het kunstonderwijs.

Krachten bundelen - flankerend onderwijsbeleid

Met flankerend onderwijsbeleid willen we vanuit de lokale noden werken aan kansen voor lerenden, ouders, scholen of organisaties die betrokken zijn bij onderwijs. Dit kan gaan over middelen inzetten om kleuterparticipatie of eerste werkervaringen te stimuleren, of om het gebrek aan plaatsen op school aan te pakken. Voor Groen Willebroek ziet flankerend onderwijs er zo uit:

- We richten een **onderwijscentrum of -knooppunt** op, een kennis- en ervaringscentrum waar expertise over de onderwijsnetten heen gedeeld wordt. Dit verbetert de samenwerking tussen de verschillende netten.
- We brengen het **onderwijsopbouwwerk** – dat samen met jongeren, ouders en scholen werkt aan gelijke kansen – naar de gemeente. Onderwijsopbouwwerkers leveren relevante expertise om betrokkenheid van maatschappelijk kwetsbare ouders te verhogen en het netwerk tussen ouders en school te versterken. We willen hen netoverschrijdend inzetten. Kennis van ouders over de school en van het schoolteam over ouders is het gezamenlijk doel. Onderwijscentrum Gent zet sterk in op deze onderwijsopbouwwerkers, ook wel brugfiguren genoemd.
- Bepleit binnen het LOP een **inschrijvingsbeleid** om segregatie in scholen te doorbreken. Samen met organisaties als 'School in Zicht' kunnen buurtscholen opnieuw een positieve keuze worden.
- We kennen **sociale voordelen**, zoals de voor-, middag- en naschoolse opvang, aan scholen van alle netten toe, als ze voldoen aan dezelfde eisen en op voorwaarde dat de scholen er zelf naar vragen. De andere voordelen binnen het flankerend onderwijsbeleid dienen vooral om de maatschappelijke taak van scholen aan te moedigen.
- We onderzoeken bij grote nieuwbouwprojecten of uitbreiding van wijken in de gemeente de nood en mogelijkheid om **kinderdagverblijf (en basisschool) te integreren**. Zeker voor het project De Naeyer moet dit nog dringend worden bekeken. We moedigen privébedrijven en -instellingen aan om bedrijfscreches te bouwen en adviseer daarbij via een toegankelijk contactpunt.

- Groen wil lokale besturen, ouders, deskundigen en andere partners binnen de brede school meer betrekken bij **scholenbouwbeleid**. Naar het voorbeeld van de bestaande lokale *taskforces*, die er kwamen om het zwaar tekort aan scholen aan te pakken. We willen deze manier van werken versterken, waarbij het lokale niveau noden in kaart brengt en bepaalt waar er scholen moeten bijkomen. De *taskforces* moeten een meer beslissende rol spelen bij de planning van nieuwe schoolinfrastructuur. Beslissingsfactoren zijn o.a. ligging, wensen van ouders, bereikbaarheid met openbaar vervoer, bevolkingssamenstelling,... Op basis daarvan kunnen lokale actoren mogelijke scenario's en prioriteiten vastleggen in een meerjarenplan. En op basis daarvan kan Vlaanderen budgetten toewijzen voor scholenbouw.
- Stimuleer ouders om hun **jonge kind naar de kleuterklas** te laten gaan. In Gent gebeurt dit met filmpjes die in OCMW's afspelen en die de inloopteams van Kind & Gezin gebruiken.
- Organiseer (studenten)**job- en stagebeurzen voor studenten/schoolverlaters**. Zo sla je de brug tussen school en werk, zoals in Borgerhout gebeurde in samenwerking met VDAB en muziekwerkplek voor jongeren, Trix, onder de naam 'Talentwerkt@Trix'.
- We maken een **schoolroutekaart** om veilig met de fiets of te voet naar school gaan te stimuleren.
- We blijven inzetten op **verkeerseducatie** voor alle scholen.

Alle scholen ondersteunen voor maximale onderwijskansen

Elke school heeft naast haar missie om kinderen en jongeren op te voeden ook de plicht om bij te dragen aan **gelijke onderwijskansen**. Dat kan onder meer op volgende manieren:

- We zetten in op **welzijn op school** door de reguliere werking van welzijnspartners binnen de scholen te ondersteunen.
- **Nieuwkomers** verdienen een warme schoolomgeving. Aansluiting met het vrijetijdsnetwerk bevordert hun welbevinden op school. We ondersteunen nieuwkomers om die aansluiting te vinden.
- We werken samen met het **lokaal overlegplatform** (LOP) als belangrijke partner voor gelijke onderwijskansen. Het is een netoverschrijdende, gedeelde verantwoordelijkheid om een kwalitatief onderwijsaanbod en voor elk kind een plek op school te verzekeren.
- Scholen kunnen leerlingen uit **digitale uitsluiting** halen, door goedkopere computers en internettarieven aan te bieden via school. Mechelen onderzoekt, in samenwerking met Onderwijsoverleg Mechelen (O.O.M.), of groepsaankopen mogelijk zijn en pleit bij internetproviders voor een lager internettarief voor scholieren, inclusief sociaal tarief voor kinderen uit gezinnen met verhoogde tegemoetkoming.
- We stimuleren scholen in het **herstelgericht werken**. De focus ligt op het herstel van beschadigde relaties door conflicten of normovertredend gedrag. Experimenteren met alternatieven voor traditioneel straffen komt zowel leerling, ouder als school ten goede. Het Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) kan optreden als partner. Traject Op Maat in Sint-Niklaas is een initiatief van Huis van het Kind.
- We werken mee aan een **integraal spijbelbeleid**. Van preventie tot *time-out* projecten. In samenwerking met o.a. de jeugdhulpsector, het CLB en zorgboerderijen.

Een gezonde leeromgeving

Voor Groen Willebroek staat een **gezonde leeromgeving** hoog op de agenda. Zowel voor de fysieke als mentale gezondheid van onze kinderen en jongeren zijn scholen mede verantwoordelijk.

- We vragen de inrichtende machten bij nieuwbouw en renovatie van gemeentescholen volop in te zetten op **duurzame, energiezuinige, kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke architectuur**.

- We vragen scholen naar Gents voorbeeld voor **lekkere, gezonde en duurzame schoolmaaltijden** te kiezen. Ze streven indien mogelijk naar kwalitatieve 1 euro-maaltijden op school. Vegetarische maaltijden op school zorgen ervoor dat kinderen nieuwe smaken leren kennen. Bovendien verkleinen ze de milieu-impact van de school. Daarnaast kan in samenwerking met externe partners projectmatig worden gewerkt rond betaalbare, gezonde voeding, zoals project Lunch met LEF (Lokaal, Ecologisch, Fair).
- We stimuleren scholen om te schakelen naar **gezonde drank- en snoepautomaten**. En ook bij het uitwerken en -voeren van een drink- en plasbeleid.
- We sensibiliseren rond **duurzaamheid**, bijvoorbeeld door scholen te stimuleren herbruikbare bekervaten te gebruiken op schoolevenementen.
- We vragen scholen te streven naar een **GRAS (Groene en Avontuurlijke Speelplaatsen)** op elke school. Een GRAS daagt kinderen uit om te bewegen. Natuurelementen verhogen speelkansen. Pestgedrag daalt wanneer kinderen in een meer ontspannen sfeer spelen. Ook buiten de lesuren zijn ze een natuurlijke leeromgeving voor kinderen. We koppelen een aantal criteria aan de ondersteuning van scholen voor het omtoveren van een speelplaats tot een GRAS: betrokkenheid van ouders of buurt, inspraak van de kinderen zelf. We voorzien begeleiding van de jeugddienst bij het participatief traject. Kind & Samenleving vzw is een interessante partner bij het aanpakken van speelruimte.
- **We bestrijden pesten op school.** We sporen scholen aan een pestactieplan te ontwikkelen. We brengen de jeugdhulpsector en onderwijs bij elkaar, zodat de eerste haar kennis en ervaring in de klas kan inzetten. De mentale gezondheid van kinderen heeft een effect op hun leerprestaties.

Een kansrijke ontwikkeling van jonge kinderen

Ook voor onze jonge kinderen, die nog niet naar school gaan, willen we kwalitatieve opvang verzekeren. Ook de toeleiding ernaartoe is een missie voor het lokaal bestuur.

- We ondersteunen **peuterspeelpunten**, zorgen voor vorming en steun voor vrijwillige begeleiding. Peuterspeelpunten zijn een hefboom voor sociaal contact tussen peuters en hun ouders. Het zijn informele opvoedings- en ontmoetingspunten waar ouders met hun jongste kinderen samenkomen om elkaar te ontmoeten en samen te spelen. Ouders kunnen er met elkaar praten en informatie vragen aan de (vrijwillige) begeleiders, zoals in Edegem gebeurt in 't Zwaluwnest.
- We voeren een actief beleid rond **kinderopvang**. Kinderopvang heeft een pedagogische en sociale functie. Kwalitatieve kinderopvang is een belangrijk instrument om de gelijke kansen van elk kind waar te maken. Daarnaast kunnen ouders in de kinderopvang sociale steun van elkaar en opvoedingsondersteuning in de praktijk krijgen.
- We richten een '**lokaal loket kinderopvang**' op, bijvoorbeeld in een Huis van het Kind, wat preventieve gezinsondersteuning toegankelijker maakt. Er zijn ook digitale mogelijkheden, zoals de kinderopvangwijzer, in Roeselare. We organiseren overleg tussen alle partners in de buitenschoolse en dagopvang.
- We spelen daarnaast een actieve rol door als gemeente **zelf kinderopvang op te zetten** en door een financiële inbreng in bestaande initiatieven. Hierdoor kan het lokaal bestuur kinderopvang garanderen voor werkzoekenden, cursisten, OCMW-cliënten.
- Lokaal kinderopvangbeleid moet voor Groen de **diversiteit van het aanbod bewaken**, door het stimuleren van inkomensgerelateerde (IKG) dagprijzen, door een gericht investeringsbeleid in kansarme (stedelijke) buurten waar veel kinderen wonen, en door pedagogische ondersteuning van kinderopvanginitiatieven. Elk kind moet van het aanbod kunnen genieten. We nemen in de eigen gemeentelijke voorzieningen een voorbeeldrol op via informatie op maat en begeleiding van de gezinnen. Groen pleit voor een toewijzingssysteem met als doel iedereen toegang te geven tot kinderopvang, waarbij de nodige plaatsen voorbehouden zijn voor gezinnen met verhoogde tegemoetkoming.
- We realiseren **Buitenschoolse kinderopvang** in nauwe samenwerking met externe partners. Het gaat om een gedeelde opdracht van scholen, de gemeente, het jeugdwerk, speelpleinwerking, sport, sociaal-cultureel werk en welzijn.

- We zorgen voor een actueel infopunt over vraag en aanbod van **opvang voor de schoolvakanties**. Heb bijzondere aandacht voor de groeiende vraag naar flexibele opvang (zieke kinderen, heel vroeg of heel laat), met als uitgangspunt de draagkracht van het kind. Ook alternatieve vormen van kinderopvang verdienen steun, zoals het 'bijspelen'.
- Groen Willebroek pleit voor een verdere **integratie van kinderopvanginitiatieven en het kleuteronderwijs**, waardoor kleine kinderen langer terecht kunnen in kleine groepen. Zo verbetert de zorg in de eerste jaren van het kleuteronderwijs, en gaan kinderen geleidelijk naar een grotere groep met meer zelfstandigheid.
- Kinderopvangvoorzieningen worden best **ingebed in (de buurt van) de brede school** en hebben voldoende mogelijkheden om buiten te spelen.
- We zetten samen met alle onderwijsnetten in op lerende netwerken **kinderarmoede**.

Lerende gemeente

Groen Willebroek staat achter het principe van **lerende gemeente**. In Willebroek stimuleert de lokale overheid best het levenslang leren met oog op duurzame ontwikkeling en sociale integratie.

- Ondersteun initiatieven zoals de **Leerwinkel**, vanuit een brede invulling van leren, zowel formeel als informeel. De Leerwinkel is een info- en begeleidingspunt voor volwassenen die een opleiding of cursus willen volgen.
- Leren en werken kunnen hand in hand gaan, voor jong en oud. We **promoten duaal leren en werkplekieren** bij bedrijven en organisaties. Ook taalcoaching voor anderstaligen op het werk verdient ondersteuning.
- Ontspannen en leren kunnen ook hand in hand gaan. Taalcoaching in de vereniging of club verdient ook ondersteuning.
- Maak in het eigen **personeelsbeleid** ruimte voor opleiding en vorming.
- We voorzien zeker in examenperiodes, maar ook daarbuiten, in **studieruimten** (met begeleiding) voor iedereen die thuis geen rustige studieplek heeft. Dit gebeurt in samenwerking met de bibliotheek.
- We zetten voor specifieke **doelgroepen** het aanbod in de kijker van fietslessen, praatgroepen, projecten voor ouders met schoolgaande kinderen. Organisaties van en voor etnisch-culturele minderheden zijn hierbij een belangrijke partner.

JEUGD

Investeren in de toekomst is kansen geven aan al onze kinderen en jongeren

Voor Groen Willebroek is de integratie van het lokaal jeugdbeleid in Vlaanderen in de strategische meerjarenplanning (SMJP) een aanleiding om nog straffer in te zetten op jeugd. De **lokale autonomie** inzake jeugdbeleid vergroot. De gemeente bepaalt zelf hoeveel middelen er naar jeugdbeleid gaan. Dat biedt **kansen, maar ook bedreigingen**. Jeugdleden wijzen op een dalende betrokkenheid sinds de integratie van jeugdbeleid in de SMJP. We willen die trend omkeren en de **jeugdraad** net versterken. Sterk jeugdbeleid dat inspeelt op wat leeft bij jongeren kan alleen maar samen mét hen.

- **We investeren in kinderen en jongeren.** Dit betekent: minstens een behoud van middelen voor lokaal jeugdbeleid, met oog voor demografische evoluties. Hoe groter het aandeel jongeren in de lokale samenleving, hoe meer budget er tegenover moet staan.
- **Het jeugdteam** staat in nauw contact met de schepen van jeugd en de jeugdraad. Tegelijk moet het dicht bij jongeren en het jeugdwerk kunnen staan. Jeugdconsulent en manager van het lokaal, integraal jeugdbeleid. Dat zijn de twee poten waarop de jeugddienst staat.

Co-creatie met de jongsten in onze samenleving

- We geven kinderen en jongeren de kans om het **beleid te beïnvloeden** op hun eigen manier over thema's die zij mee kiezen. We maken de informatie die daarvoor nodig is **verstaanbaar en toegankelijk**. In samenwerking met het jeugdwerk, scholen en andere partners kan beleidsparticipatie op maat vorm krijgen.
- **Het inspraakproces is belangrijk. Niet enkel de uitkomst.** Dat vergt tijd, kennis en ervaring van personeel. We maken daarvoor de nodige middelen vrij. Co-creatie gebeurt best zowel offline, in klassen en de publieke (jeugd)ruimte, als online, waar jongeren actief zijn.
- Het gemeentebestuur kan ook zelf initiatief nemen om participatie op te zetten. We kiezen voor een **combinatie van initiatieven van het bestuur en van jongeren zelf**. Duidelijke spelregels over werkvormen, frequentie en terugkoppeling zijn noodzakelijk.
- We laten de **jeugdraad de motor zijn van co-creatie** met jongeren, via het jeugdwerk én individuele jongeren. In samenwerking met het lokaal bestuur.
- De **jeugddienst (of vrijetijdsdienst)** is de ideale **regisseur van het lokaal participatiebeleid**. In samenwerking met de jeugdraad of andere jongeren(teams) peilt zij naar wat er leeft en zet ze trajecten op om jeugd te betrekken bij elk domein van het lokaal beleid. Kabinet J van mijnLeuven, de Leuvense jeugddienst is een goed voorbeeld van zo'n jeugdraad 2.0.
- We geven **jongeren meer inzicht in het democratisch proces** van een gemeente. **Debate** betreft jeugd bij de lokale verkiezingen. Droomhut J100, een project van verschillende Antwerpse jeugdwerkorganisaties, wil Antwerpse jongeren en lokale politici dichter bij elkaar brengen. In Willebroek zetten we in op de traditie dat het jeugdhuis in de aanloop van de gemeenteradsverkiezingen een debat organiseert. Dit gegeven kan verder worden uitgewerkt.

Kindvriendelijke gemeente

- Wat goed is voor kinderen, is goed voor iedereen, daarom wil Groen Willebroek onze gemeente 'kidsproof' maken. Kindvriendelijkheid is een barometer voor goed lokaal beleid. Groen Willebroek wil een **meer kindvriendelijke gemeente**. Een gemeente waar kinderen volwaardig

deelnemen aan de samenleving. Hun belangen wegen in het volledige beleidsproces en overheen de lokale bevoegdheidsdomeinen. Hiervoor is een 'kindreflex' bij alle diensten nodig.

- We leggen de focus op het **jonge kind**, waarbij **beleidsdomeinen jeugd, onderwijs en kinderopvang samenwerken**, om zo de missie van een kindvriendelijke gemeente slagkracht te geven.
- Kinderen hebben **ruimte** nodig. Ze hebben recht op ontspanning en spel in hun buurt, zonder opgesloten te worden in (speel)reservaten. We voorzien dus speelelementen in straten en op pleinen. We geven met een **speelweefselkaart** een duidelijk overzicht van alle publieke speelruimte, jeugdlokalen en -terreinen, **en de veilige wegen er naartoe**. Benut waar mogelijk tijdelijk ongebruikte openbare ruimte als speelruimte.
- **We toetsen elke herinrichting** van het openbaar domein **op kind- en jeugd vriendelijkheid**. Kinderen en jongeren hebben het recht om veilig met de fiets of te voet op school, in de sportclub of de jeugdvereniging te geraken.
- We voorzien in **openbare gebouwen gezinsvriendelijke elementen**, zoals luiertafels, borstvoedingsvriendelijke plaatsen en speelhoeken. We zorgen voor kinderopvang bij evenementen die het lokaal bestuur organiseert. We stimuleren horecazaken om werk te maken van kindvriendelijkheid.

Jeugdwerk ondersteunen

- We voorzien voldoende **basissubsidie** voor het jeugdwerk met het oog op de reguliere werking. Daarnaast geven we **meer ruimte voor experimenten met nieuwe vormen van jeugdwerk**. Individuen of groepen jongeren die innovatief aan de slag willen, verdienen alle kansen, zowel financieel als materieel.
- Uitdagingen zoals de **toenemende diversiteit en hoge armoedecijfers** hebben een impact op het jeugdwerk. Ondersteun organisaties die doelgroepgericht werken om kansarme kinderen en jongeren te bereiken. Geef een plek aan projectmatig jeugdwerk in buurten waar de kansen en participatiegraad laag zijn. In grote steden maar ook gemeente met stedelijke eigenschappen zoals Willebroek bieden partners als Uit De Marge, Jes vzw, Kras, Habbekrats of vzw Jong kansen en een netwerk aan kwetsbare jongeren. We zoeken naar manieren om de diversiteit binnen het jeugdwerk aan te moedigen en te ondersteunen.
- Lokale jeugddiensten hebben vaak weinig impact op de omgang van lokale particuliere jeugdwerkorganisaties met **diversiteit**. Vaak ook omdat de jeugddiensten zelf onvoldoende divers zijn. Moedig jeugdwerkorganisaties aan om **diversiteitsdoelstellingen** op te stellen. We werken met beleidsondersteuning. We voorzien, bovenop de basisfinanciering van de verenigingen, bijkomende financiële stimuli voor groepen die hierop inzetten. We faciliteren lerende netwerken als een bovenlokaal netwerk (de jeugdwerkkoeplets) ontbreekt. Ook de netwerken rondom lokale jeugdinitiatieven, zoals brugfiguren en buurtwerkers, spelen een belangrijke rol in het toeleiden van jongeren.
- We zetten met de jeugddienst in op **laagdrempelige activiteiten** en aanbod op maat van kinderen en jongeren die opgroeien in **kansarmoede**. Zo biedt district Borgerhout een open en **gratis vrijetijdsformule**, waarbij de Speltrappers sport en spel in de wijk organiseren. Kinderen komen en gaan wanneer ze willen en moeten niet vooraf inschrijven.
- We maken **vakantiekampen betaalbaar** voor iedereen. We betalen indien nodig een deel van het inschrijvingsgeld voor kansarme kinderen. Ook één centraal inschrijvingspunt kan de toegankelijkheid verhogen. We organiseren dit in samenwerking met onderwijs en erkende sport-, cultuur- en jeugdorganisaties.
- We nemen de rol als **regisseur** voor de organisatie van **opvang en vrije tijd** van kinderen en jongeren op. Dit met oog voor (opvang)noden van kinderen, jongeren en ouders enerzijds en de eigenheid en draagkracht van verschillende sectoren (kinderopvang, scholen, jeugd(welzijns)werk) anderzijds.
- We ondersteunen jongeren die **(kader)vorming** willen volgen, ook jongeren die geen lid zijn van een vereniging. Een lokaal EVC-traject (Elders Verworven Competenties) kan kennis en ervaring van jongeren in het jeugdwerk valoriseren in een 'ervaringscertificaat'.
- We zoeken naar **nieuwe synergieën waar het bestaande aanbod tekort schiet**, zoals kruisbestuiving tussen buitenschoolse opvang en speelpleinwerking. We leiden oudere kinderen

tijdens schoolvakanties naar de lokale speelpleinwerking, waardoor je het tekort aan plaatsen voor de jongste kinderen oplost. Zo blies Edegem haar speelpleinwerking nieuw leven in.

- Jeugdwerk is **méér dan vrije tijd**. Jeugdwerkbeleid zet ook in op maatschappelijke uitdagingen, zoals werkloosheid, taalachterstand, vroegtijdige schooluitval, kinderarmoede, psychisch welzijn. De jeugddienst werkt samen met andere sectoren, zoals Tejo, dat gratis therapie voor jongeren aanbiedt of Arktos vzw. Jonge ondernemers ondersteunen bij het uitwerken van hun idee, product of dienst, draagt bij aan hun persoonlijke ontwikkeling én aan lokale innovatie en economie, zoals BAAS in Antwerpen.
- Jeugdwerk moet deel zijn van het **integraal beleid cultuur, vrije tijd en sport**. **Samenwerking** tussen verschillende diensten is noodzakelijk. We moedig samenwerking aan door **gedeeld en polyvalent gebruik van ruimte** te belonen bij de toekenning van subsidies voor jeugdinfrastructuur. Het delen van die infrastructuur kan tijdelijk of occasioneel zijn. Gedeeld ruimtegebruik is steeds een positieve keuze met aandacht voor de eigenheid van de verenigingen in plaats van een besparingsmaatregel. Vanzelsprekend is het Huis van de Vrije Tijd een mogelijke troef.
- We stimuleren alle onderwijsnetten om hun **infrastructuur open te stellen** en om via de **Brede School** letterlijk en figuurlijk ruimte te bieden voor jeugdwerk. Eigen lokalen (BKO, fuifzaal, jeugdhuis, ...) worden duurzamer en veiliger.
- **We brengen beroepskrachten samen** om jeugdwerk gecoördineerd te kunnen ondersteunen. Sint-Niklaas richtte JOS (Jeugdwerkondersteuning Sint-Niklaas) op, met winst in efficiëntie, flexibiliteit en betrokkenheid van jeugd in het volledige bestuur.

Jeugdcultuur

- Jongeren hebben nood aan **vrijhavens**, waar ze zichzelf kunnen zijn en experimenteren. We stimuleren en ondersteunen tegelijk **talentontwikkeling** bij jongeren. Bijvoorbeeld door hen kansen te geven om zichzelf en hun werken te tonen.
- De **Brede School** kan kinderen en jongeren **op weg helpen naar gepast aanbod**, op basis van talenten en interesse. Ze kan ook een **eigen aanvullend aanbod** buiten de schooluren creëren.
- We laten jongeren plek om "jong zijn" te beleven, in alle diversiteit. Ga samen met hen op zoek naar manieren om **plekken van jeugdcultuur** te maken. Voorbeelden: een skatepark integreren in een groen park, een jeugdhuis dat voorziet in repetitieruimtes en workshops mediagebruik. Jeugdmaps geeft een goed overzicht van jeugdlokalen in je gemeente.
- Van dansgroepen, theater, media tot *streetart*, **jeugdcultuur verdient ruimte**. Mechelen Muurt, een *street art* parcours in de Mechelse binnenstad, is een goed voorbeeld. Kunstjeugdbeweging Bazart, actief in een aantal centrumsteden, zet cultuur en erfgoed centraal in haar werking. In Edegem is Hangar 27 een muziekhuis op een locatie die vaak leeg stond in het weekend. Er is repetitieruimte en een vast podium met de nodige technische ondersteuning. In Sint-Niklaas hielden lokale skaters de potlood vast bij de realisatie van een nieuw skatepark.
- Maak de **drempel voor een subsidieaanvraag zo laag mogelijk**, de budgetten voldoende hoog. Schaf overbodige regels en formulieren af. Zorg voor ondersteuning bij het indienen van subsidiedossiers. 'Alles kan', een project van de Gentse jeugddienst, faciliteert individuele jongeren bij de uitwerking van hun ideeën. Het stelt subsidies ter beschikking en geeft nuttige info over organisatie, infrastructuur en subsidies van andere overheden.

CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD

Cultuur, vrije tijd en sport, één geheel

Vanuit een geïntegreerde visie op cultuur, vrije tijd en sport wil Groen Willebroek de **samenwerking tussen deze beleidsdomeinen versterken**. Versterking van de sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en genieten staan centraal. Vanzelfsprekend biedt Het Huis van de Vrije Tijd hier alle kansen toe.

- We streven naar **gedeeld gebruik van infrastructuur en ruimte** in functie van efficiëntie en duurzaamheid. We zorgen voor een plan om de gemeentelijke vrijetijdsinfrastructuur energie-efficiënt te maken. We verminderen samen met de verenigingen en het publiek de globale CO₂-uitstoot van vrijetijdsinfrastructuur. We laten nieuwe gebouwen voldoen aan strenge energieprestatienormen en besteden aandacht aan ecologisch design en dito materialen. We zet gebouwen in voor bredere maatschappelijke taken, niet alleen voor culturele of sportactiviteiten, maar ook voor diverse activiteiten van wijkbewoners, sociale groepen enzovoort.
- We bekijken de mogelijkheid om een **gemeentelijke energiecoöperatieve** op te richten; vanzelfsprekend komt alle infrastructuur in aanmerking om bv. met de installatie van zonnepanelen bijdragen tot het lokaal opwekken van energie.
- We bouwen een **geïntegreerd vrijwilligersbeleid** uit. Een vrijwilligersloket is hét aanspreekpunt voor vragen van vrijwilligers en verenigingen. Een engagementscoach promoot engagement van burgers en stemt vraag en aanbod voor vrijwilligers in de gemeente op elkaar af.
- We **vereenvoudig procedures**, inschrijvingsformulieren, tarievenstructuren, subsidieregelingen, gebruikersreglementen,... We leid initiatiefnemers naar de juiste subsidies en procedures, om zo drempels weg te nemen en initiatieven van onderuit te laten groeien. We bevroren de tarieven, want we zijn momenteel duurder dan de ons omringende gemeenten.
- We ontwikkelen een weefsel van **park- en natuur(verbindings)gebieden** in het centrum en de deelgemeenten met optimale integratie van allerlei vrijetijdsaspecten.

Cultuur van onderuit, divers en verbindend

Cultuur is een vorm van persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapsontwikkeling. Cultuur is wat ons verbindt, zorgt voor reflectie, ontspanning, onthaasting. Een sterk lokaal cultuurbeleid biedt **kansen aan initiatieven die van onderuit groeien** en zorgt ervoor dat het aanwezige potentieel kan groeien. We hechten zowel belang aan creatievelingen als professionele kunstenaars en cultuurinstellingen, aan wijk- en buurtinitiatieven net zoals aan erfgoedzorg en sociaal-artistiek werk. We treden daarnaast op als **speler** in het **lokale culturele veld** en waarborg de diversiteit die de cultuursector eigen is. We zoeken naar ruimte voor het **aanbod dat individuen of particuliere organisaties zelf niet invullen**.

Groen Willebroek gaat voor **cultuurbeleving die verbindt. Diversiteit, toegankelijkheid en kwaliteit** staan voorop. Lokaal cultuurbeleid is **maatwerk**. Het moet uitgaan van de noden in de lokale gemeenschap. Willebroek moet te uitdaging aangaan de mensen op de straten en op de pleinen te verbinden.

Alle soorten cultuur zijn belangrijk. Van hoge over populaire tot alledaagse vormen. Van ingebed in wijken tot binnen de muren van de cultuurhuizen. Klassieke en nieuwe, experimentele vormen. Ze verdienen allemaal een plek binnen het lokaal cultuurbeleid.

De bevolkingssamenstelling verandert. Dat slaat op de toenemende etnisch-culturele diversiteit, maar ook op vergrijzing. **Het cultuurbeleid moet open staan voor de veranderende realiteit** en de verbreding van cultuurproductie en -aanbod, voor nieuwe vormen van verenigingsleven.

Beken kleur! – we bepalen als lokaal bestuur ons cultureel profiel en onze ambitie

- De gemeente moet haar **culturele missie bepalen** en ten volle uitspelen. Die missie vertrekt vanuit de noden in de lokale gemeenschap. Daarbij vertrekken we van wat er aanwezig is. En houden we rekening met de verhouding tussen de gemeenten Puurs, Boom, Kapele-op-den-Bos en de ook de stad Mechelen. De focus zal in Willebroek eerder liggen op het gemeenschapsverbindende. Maar creatievelingen en kunstenaars verdienen vanzelfsprekend kansen. Steeds moeten we ons afvragen hoe het onroerend, cultureel en immaterieel erfgoed een plaats krijgen binnen dat profiel. Hoe kunnen we het sociaal-cultureel werk en de amateurkunsten stimuleren? Dat zijn basisvragen bij het uittekenen van die culturele missie.
- **In Willebroek is er nood aan een extra basis aan cultureel aanbod en infrastructuur.** We moeten een volledig aanbod durven ambiëren.
- We pleiten sterk voor een **streekgebonden samenwerking** rond cultuur, sport en vrije tijd. Er zijn veel goede voorbeelden zoals de intergemeentelijke erfgoedconvenants, archeologische en onroerend erfgoeddiensten, samenwerking rond cultuurcommunicatie en afstemming, De centrumstad Mechelen heeft daarbij een verzorgende functie voor de regio, in nauwe samenwerking met de omliggende gemeenten.

Cultuur als ruimte voor creativiteit en verbeelding

- Cultuur is **ruimte bieden voor creativiteit en verbeelding**. We creëren randvoorwaarden waarbinnen mensen hun (creatieve) ei kwijt kunnen. Hiervoor heeft een lokaal bestuur nood aan een mentaliteit van openheid. We bekijken de gemeente of stad als een 'open atelier' waar mogelijkheden zijn voor talentontwikkeling. Er is zowel ruimte voor creatieve makers als voor cultuurverenigingen, voor amateurkunstenaars én voor professionele kunstenaars. Naast ruimte is er ook financiële ondersteuning voor kunstenaars op een kantelpunt.
- We waarderen de **publieke ruimte als plaats waar cultuur dichtbij mensen komt**. Kunst, cultuur en erfgoed een plaats geven in de publieke ruimte zorgt voor laagdrempelige en toegankelijke cultuurbeleving. We vertrekken van wat er is aan landschapserfgoed en architectuur en stimuleren initiatieven die hiermee aan de slag willen. We maken tijdelijk gebruik van ruimte mogelijk, zoals het invullen van braakliggende terreinen voor volkstuinjes of voor stedelijke cultuur, zoals graffiti en *urbanmedia*. We verlagen drempels tussen publieke ruimte en culturele instellingen, door open huizen van innovatie en (kennis)deling te voorzien, zoals ARhus in Roeselare, De Krook in Gent e.a. Het zijn veel meer dan openbare bibliotheken. Ook de lokale deeleconomie kan hier een plaats krijgen, zoals in Edegem met Depot 2650.
- **Creatieve ruimtes, zoals repetitieruimtes, ateliers of kunstscholen**, zijn de plek waar mensen naar cultuur komen en aan kunst werken. We zetten scholen die na schooltijd leeg staan in om naschoolse culturele activiteiten een plaats te geven. We stimuleren kruisbestuiving tussen cultuur, jeugd en onderwijs (zie Brede school in het hoofdstuk 'Onderwijs'). Jonge kinderen kunnen op school of via de jeugdbeweging op een laagdrempelige manier kennismaken met kunst- en cultuurbeleving. We werken samen met partners, zoals Nucleo, een atelierbeleid uit. Ruimte delen en inbedding in de buurt zijn daarbij belangrijke elementen. We ondersteunen lokaal talent zoals de Talentenfabriek in Mechelen, of zoals de subsidie voor studioruimte in Gent op voorwaarde dat die ruimte wordt gedeeld.
- Het **Deeltijds Kunstonderwijs (DKO)** kan een plek krijgen binnen de bestaande schoolinfrastructuur. Benut waar mogelijk ook infrastructuur van derden. Uitgangspunt is dat er voldoende kwalitatieve infrastructuur voorhanden is voor de activiteiten die mensen willen doen, verspreid over deelgemeenten en centrum.
- Ruimte bieden is ook **kansen geven**. We geven creatieve jongeren een duwtje in de rug door hen een podium te bieden. We geven (financiële of materiële) ondersteuning aan cafés, het jeugdhuis of verenigingen die een lokale band op de affiche zetten. We promoten samenwerking tussen cultuur- en jeugddiensten, zowel op projectbasis - bijvoorbeeld Lokale Helden - als op structurele basis.

- We instrumentaliseren kunst en cultuur nooit tot een reclamebord van het lokaal bestuur. Garandeer **vrijplaatsen** waar creativiteit kan broeien. We houden daar rekening mee in het subsidiebeleid.

Cultuur als bindmiddel voor de samenleving

- We brengen cultuur **zo dicht mogelijk bij de mensen**. Cultuurbeleid dat inzet op nabijheid versterkt de sociale cohesie. Voorwaarden zijn toegankelijkheid, betaalbaarheid en gebruiksvriendelijkheid. We brengen mensen samen in de eigen instellingen, namelijk de cultuurcentra en openbare bibliotheken, op straat, in de wijk of buurt tijdens een burendag, een straatbarbecue of een wijkfeest. Zet in op het verenigingsleven in al zijn diversiteit. Het zijn bouwstenen van gemeenschapsvorming. Bijvoorbeeld het Willebroeks Carnaval is een ankeractiviteit waaraan verenigingsleven en diversiteit nog meer kunnen aan worden gelinkt
- Iedereen heeft recht op cultuurbeleving. We gaan actief op zoek naar manieren om **kansengroepen** te bereiken, door een diverse programmatie en het betrekken van etnisch-culturele verenigingen, verenigingen tegen armoede en andere, door de uitbouw van een lokaal netwerk (met externe partners en het OCMW), door promotie via de UiTPAS of Vrijetijdspas.
- We zetten binnen de eigen instellingen in op **emancipatie en cultuurparticipatie**. Dit kan door een verbredende publiekswerking uit te bouwen, zowel in alle kamers van Het Huis van de Vrije Tijd, zoals de openbare bibliotheek bewijst als 'good practice'. De cultuurfunctionaris krijgt daarbij steeds meer een *empowerende*, faciliterende rol, steeds minder als organisator.
- We leiden mensen toe naar veranderingen in de samenleving, zoals bijvoorbeeld **digitalisering**. Culturele infrastructuur is een plek om ook bredere maatschappelijke taken op te nemen. Zo zorgt Muntpunt E-library, een samenwerking van een aantal stedelijke bibliotheken, voor de uitleen van e-boeken op je eigen smartphone, tablet of *e-reader*. De bibliotheek is een ontmoetingsplek waar burgers toegang krijgen tot en wegwijs gemaakt worden in de digitale diensten van de lokale overheid (zie ook hoofdstuk 'Democratie & Participatie', paragraaf e-inclusie).
- We bieden **financiële en materiële steun** aan cultuurverenigingen, buurtcomités en particuliere initiatieven van burgers. We zoeken naar hefboomen voor lokale, duurzame ontwikkeling, vertrekkend van de context(en) in de wijken en deelgemeenten,. Dit kan bijvoorbeeld gaan over verbindingen leggen tussen kunst en lokale handel, zoals pop-up initiatieven Mest en Nest. In Antwerpen zorgt Stadsmakers voor ondersteuning van straatfeesten. In Duffel belooft het gemeentebestuur wijkinitiatieven met een wijkpremie in de vorm van inDuffelbonnen. Dit zijn bonnen waarmee je bij lokale handelaren kan betalen.
- We verheffen de cultuurraad tot een **cultuurraad 2.0**. We experimenteren samen met cultuurverenigingen en andere spelers in het socio-culturele veld om *bottum-up* en *top down* op elkaar af te stemmen. We stappen af van het principe dat je maar ondersteuning krijgt van je lokale overheid als je erkend wordt als vereniging. Een cultuurraad 2.0 heeft evenveel **oog voor experimenten, tijdelijke projecten of inwoners met een goed idee**.

Duurzaam cultuurbeleid

- We stimuleren muziek- en andere festivals om hun **ecologische voetafdruk** te verminderen; dat geldt vanzelfsprekend voor de Kanaalfeesten. Samenwerking met de milieudienst, communicatiedienst en lokale economie zijn troeven om feesten te verduurzamen en een lokaal karakter te geven. Voor concrete voorstellen voor een **duurzaam, ecologisch evenementenbeleid**, zie het hoofdstuk 'Afval'.
- De zorg voor het **cultureel, immaterieel en onroerend erfgoed** (monumenten, landschappen, stads- en dorpsgezichten, archeologie...) is een vorm van duurzaam beleid. We zorgen voor de kwaliteit van het verleden als bron van inspiratie voor de toekomst. We investeren in hergebruik,

in originele nieuwe bestemmingen (bijvoorbeeld kerkgebouwen - zie verder ook hier) en in zuinig energiegebruik via nieuwe materialen en technieken. We zorgen voor een update van de inventaris van het (gemeentelijk) waardevol bouwkundig erfgoed, ontsluiten het erfgoed voor de inwoners zodat het draagvlak voor erfgoed wordt versterkt. Het geldt zowel voor gebouwen, landschappen, en bodemschatten als voor archieven, kunstcollecties, relictten allerlei die de gemeentelijke geschiedenis illustreren, enzovoort.

- We laten **openbaar vervoer** aansluiten op culturele activiteiten. Het cultureel aanbod moet toegankelijk zijn voor mensen uit de buurt én omliggende gemeenten. Overleg met de openbaar vervoermaatschappij is daarbij noodzakelijk.
- Met een feestencharter, zoals in Mechelen, engageren initiatiefnemers zich om feesten leefbaar te houden (zie ook hoofdstuk 'Samenleven en diversiteit'). We lanceren bijvoorbeeld het charter 'Willebroek Leift'.

Sport

Sport is zowel een middel als een doel op zich. Groen Willebroek ziet een ideaal sportbeleid als een **combinatie van sport om de sport en sport als verbindende factor** in een lokale gemeenschap.

Sport in de buurt

- Iedereen heeft recht op basissportinfrastructuur in de buurt. We gaan uit van een **nabijheidspereimeter**, waarbinnen een sporthal, een zwembad en een sportterrein in open lucht aanwezig moet zijn met een toegankelijk en betaalbaar aanbod. Deze nabijheidspereimeter geldt over gemeentegrenzen heen; intergemeentelijke samenwerking is vazelfsprekend.
- Een goed sportbeleid vertrekt van **wat van onderuit groeit en opborrelt**, met aandacht voor clubs, wijk-, buurt- en topsport. We zetten deze *bottom-up* initiatieven in om mensen te activeren, toe te leiden en te responsabiliseren. Initiatiefnemers worden zo mede-eigenaar van het lokaal sportaanbod.
- **Buurtsport** beschouwt de buurt, wijk, straat als context om sport aan te bieden. In de eerste plaats voor mensen die door omstandigheden niet aan sport kunnen doen, maar dat wel willen. Buurtsport verdient een plaats in een steeds groter wordende gemeente als Willebroek.
- We geven lokaal sportaanbod een plek in **de brede school** (zie hoofdstuk 'Onderwijs'). We geven zowel verenigingen als losse, particuliere initiatieven zoveel mogelijk de kans om schoolgebouwen in de buurt te benutten voor hun activiteiten. De aanvragen voor lokalen gebeuren via de coördinator van de brede school.

Duurzaam en gezond sporten

- Groen Willebroek wil **meer ruimte om te sporten**: niet enkel voldoende sportinfrastructuur, maar ook meer groene en open ruimte en veilige wegen om onbekommerd te kunnen wandelen, lopen, fietsen, ... Wij willen meer natuur en bos, een toegankelijk bos op fietsafstand, en recht op buurtgroen voor iedereen. Landelijke wegen, jaagpaden, natuur, bos en parken zijn het terrein bij uitstek voor zachte recreatie als lopen, wandelen of fietsen.
- We zoeken voor **hardere vormen van recreatie** samen met de plaatselijke clubs of verenigingen een plaats. Schade aan de natuur en hinder voor de omwonenden tot het minimum beperken zijn daarbij belangrijke voorwaarden.
- Veel van onze **kunstgrasvelden** zijn schadelijk voor de gezondheid, door de granulaten van rubberen autobanden die erin zitten. Kies voor een duurzaam aankoopbeleid. Op termijn worden alle schadelijke kunstgrasvelden best vervangen door grasvelden op basis van kurk of kokos of door natuurlijke grasvelden.
- Vanzelfsprekend werkt de gemeente Willebroek goed samen met **Sport Vlaanderen** om alle troeven van **Hazewinkel** als watersportbaan en omgeving voor zachte recreatie goed uit te spelen en zeker ook ten dienste te stellen van de Willebroekenaars.

Sport in functie van de gemeenschap

- We ondersteunen en stimuleren sportclubs om een rol te spelen bij de **integratie van maatschappelijk zwakkeren en in de strijd tegen racisme en homofobie**. Zoals het concept 'Open Stadion', waarbij topclubs zich inzetten als versterker, platform en trekker van acties met maatschappelijke meerwaarde. *City Pirates* in Antwerpen is hiervan een goed voorbeeld.
- We ondersteunen de sportsector bij haar inspanningen om **diversiteit** ingang te doen vinden in de lokale sportclubs en -verenigingen. Ook sport voor mensen met een beperking verdient een volwaardige plek in het lokaal sportlandschap.
- We proberen zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen om **bewegingsarmoede** weg te werken. Sporten in groep bevordert sociaal contact en helpt bij de ontwikkeling van een lokaal sociaal weefsel. Bovendien is het een belangrijke hefboom tot integratie. We ondersteunen laagdrempelige sportactiviteiten, of organiseren deze zelf als er een gebrek aan is, zoals bijvoorbeeld *start to run*.
- **Samenwerking met partners zoals zelforganisaties en integratiecentra** zorgt ervoor dat ook de meest kwetsbare inwoners toegeleid worden naar laagdrempelig bewegingsaanbod. In Brussel zet BX Brussels zich in, samen met middenveldpartners, om het sportieve en sociale aspect van voetbal te verbinden, waarom zouden we dat met de Jeugdopleiding Vaartland niet kunnen op maat van Willebroek?
- We zetten **subsidies** voor sportclubs in **voor maatschappelijke doelstellingen**. We koppelen ze aan concrete voorwaarden en zijn waakzaam om geen parallelle subsidiestromen toe te kennen. Het is bijvoorbeeld niet rechtvaardig om professionele sporters te subsidiëren. Publieke middelen dienen om elke inwoner toegang tot sport te garanderen.
- Sportinfrastructuur kan buiten de publieke openingsuren **aan organisaties verhuurd** worden. We behandelen hierbij elke organisatie op gelijke voet.

Vrije tijd

- We zien vrijetijdsbeleid in een **trio met cultuur- en sportbeleid**. Door deze bevoegdheden samen door één schepen te laten opnemen, kunnen we daar echt werk van maken.
- Iedereen kan zelf vrijetijdsaanbod mee maken. We stimuleren vrijwillig engagement met een **engagementscoach**. Iedereen die zich wil engageren, verdient een toeleiding naar de beste plek voor zijn/haar engagement.
- **Iedereen heeft recht op deelname aan vrijetijdsbeleving**. We belonen met de vrijetijdspas (UiTPAS, zie hierboven) iedereen die deelneemt aan het vrijetijdsaanbod met spaarpunten. Daarmee verzamel je een gratis voorstelling, zwembeurt, enzovoort. Daarnaast kent de vrijetijdspas automatisch een kansentarief toe aan mensen met een verhoogde tegemoetkoming of in een schuldbemiddelingsproces. Stad en gemeente kunnen samenwerken om het aanbod te vergroten en te spreiden over een regio.

WERK

Duurzame en werkbare jobs zijn essentieel voor een harmonieuze (lokale) samenleving. Te veel mensen vinden geen aansluiting bij de arbeidsmarkt. Bovendien gaan te veel mensen gebukt onder stress door een stijgende werkdruk of door een moeilijke combinatie van werk en privé-leven. De meeste bevoegdheden op het vlak van Werk bevinden zich op federaal en Vlaams niveau. Toch hebben we als lokaal bestuur een aantal hefboomen in handen om mee het verschil te maken.

- De **lokale arbeidsmarkt ondersteunen**.
- Een **voorbeeldfunctie** opnemen met betrekking tot het eigen (inter)gemeentelijk personeelsbeleid.
- De grootste lokale hefboom, de **begeleiding en actieve ondersteuning naar zinvol werk** van mensen in een kwetsbare arbeidspositie.

De lokale arbeidsmarkt ondersteunen

Als gemeente kunnen we een netwerk- en regisseursrol opnemen en tegelijkertijd enkele randvoorwaarden invullen die werken in Willebroek aangenamer maken.

Concrete voorstellen:

We maximaliseren onze **netwerk- en regisseursrol** als lokaal bestuur:

- We **brengen de lokale behoeften in kaart**, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde. We gaan hierover (in elk geval als centrumstad) in gesprek met VDAB, Syntra, etc. Door doelgroepen en opportuniteiten af te bakenen, kan je een geïntegreerd beleid opzetten.
- We organiseren een lokale **banenmarkt**. Bedrijven uit de gemeente presenteren op de lokale banenmarkt hun bedrijf, openstaande vacatures, stageplaatsen en opleidingen. Op die manier komen werkzoekenden in contact met de lokale bedrijven en vinden zij misschien werk dicht bij huis. We besteden hierbij specifiek aandacht aan jongeren en kortgeschoolden.
- We werken als partnerorganisatie in het bestuur van de lokale **werkwinkel** als lokaal bestuur (gemeente/OCMW) actief mee aan een positief en efficiënt lokaal tewerkstellingsbeleid. We besteden aandacht aan de meest kwetsbare groepen. We werken - als de drempel van de lokale werkwinkel te hoog ligt - met mobiele werkwinkels die ingezet worden in de verschillende wijken of in de geelgemeenten. We voorzien als gemeentebestuur maximale logistieke, personeelsmatige en financiële ondersteuning.
- We creëren de **randvoorwaarden** voor een aangename lokale arbeidsmarkt.
- We plannen nieuwe **bedrijventerreinen** enkel op strategisch interessante plaatsen met **vlotte ontsluiting** (openbaar vervoer, fietsroutes).
- We zorgen voor een performant systeem van **buurtgerichte kinderopvang** waarop ook werkzoekenden beroep kunnen doen. Zo bieden we ook tewerkstellingskansen voor werkzoekenden uit kansengroepen.

Voorbeeldfunctie voor het lokaal beleid

De gemeente is natuurlijk ook zelf werkgever. Groen pleit voor een **eerlijk en menselijk personeelsbeleid** waarbij mensen maximaal (leer)kansen krijgen, ongeacht afkomst, geslacht en leeftijd.

Concrete voorstellen:

We voeren een **antidiscriminatiebeleid in het eigen personeelsbeleid**:

- We kiezen voor een **leeftijdsbewust** personeelsbeleid. Ervaring van oudere werknemers wordt erkend en jongeren krijgen de kans om te groeien in hun job via het systeem van mentorschap. We maken ruimte voor uitgroei banen, deeltijds werken, opleidingsmogelijkheden, taalopleidingen etc.
- We streven naar een tewerkstelling van minstens 2% mensen met een **arbeidshandicap** binnen de gemeentelijke diensten (dus bovenop de mensen die via maatwerkbedrijven tewerkgesteld worden).
- We stellen een streefcijfer voorop voor het aantal **vrouwen** in kaderfuncties.
- We stellen een streefcijfer voorop voor tot het aantal werknemers met een **migratieachtergrond**.
- We maken een analyse van de **drempels in het aanwervingsbeleid** en stel een actieplan op om deze drempels weg te werken.
- We zorgen voor een actieve ondersteuning, begeleiding en opvolging van werknemers die slachtoffer worden van **discriminatie** (leeftijd, gender, seksuele geaardheid, afkomst, handicap). We voorzien een meldpunt of een interne ombudsman die klachten rapporteert en opvolgt.
- We nemen **sociale clausules** op in gemeentelijke overheidsopdrachten. Op die manier zijn bedrijven die de opdracht binnenhalen, verplicht om mensen uit kansengroepen aan te werven. Bovendien worden een aantal normen vooropgesteld met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van het betrokken personeel. Op dit moment is het voor gemeenten nog moeilijk om hierover sluitende garanties te krijgen. Er is samenwerking nodig tussen gemeenten om hierin zelf vooruitgang te boeken en om druk te zetten bij hogere bestuursniveaus. We worden deel van deze prille beweging van onderuit, bijvoorbeeld door actief deel te nemen aan pilootprojecten van VVSG.
- We bieden bij de aanwervingen in het kader van studentenjobs geen voorrang aan kinderen van werknemers, maar geven iedereen een gelijke kans op basis van motivatie en geschiktheid. Op die manier kunnen vicieuze socio-economische cirkels doorbroken worden.

(Toeleiding naar) zinvol werk voor kansengroepen

De huidige Vlaamse regering stelt een maximale inzet van zoveel mogelijk arbeidskrachten in het zogeheten 'Normaal Economisch Circuit' voorop. Deze enge focus op doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt gaat eraan voorbij dat meer dan een kwart van de langdurig werklozen niet inzetbaar zijn in het NEC. Als lokaal bestuur kunnen we onze beleidsruimte maximaal invullen en op die manier mensen met de meest kwetsbare profielen toch ondersteunen.

Van PWA naar Wijkwerk

- Wat? De PWA's worden in Vlaanderen vervangen door Wijkwerk. Op het moment dat deze tekst wordt geschreven, ligt de deadline op januari 2018. Er is nog geen decreet gestemd, noch zijn er uitvoeringsbesluiten voorhanden. De doelgroep wordt scherper gesteld en de werkperiode strak afgebakend. Jonge werkzoekenden zullen maximum 12 maanden wijkwerker kunnen zijn. Vandaag zijn PWA-medewerkers divers en vaak gedurende lange tijd in deze structuur actief. De lokale gemeentelijke verplichting vervalt. In plaats daarvan zullen 'organisatoren' van Wijkwerk zich kunnen aandienen om voor een regio de wijkwerkers aan opdrachten te helpen. De organisator moet gevormd worden tegen 1/1/2018. Het is (nog) niet bepaald welke rechtsvorm deze moet hebben (al dan niet een rechtspersoon, VZW, intergemeentelijk samenwerkingsverband, OCMW-vereniging...). De gemeenten bepalen welke activiteiten de organisator mag aanbieden. De organisator gaat op zoek naar gebruikers die deze diensten behoeven. Dat kunnen private personen zijn, scholen, instellingen, lokale besturen,...

Voorstellen:

- We nemen een sterke **regisseursrol** op en zorgen voor een **brede waaier aan tewerkstellingsplaatsen** via één of meerdere organisatoren (voor zover dit tot de lokale bevoegdheden blijft behoren).
- We pleiten bij de hogere overheden voor een degelijke **oplossing** voor de mensen die **vandaag een PWA-statuut** hebben.

Artikel 60

- Wat? In oktober 2016 werd op Vlaams niveau het decreet 'Tijdelijke Werkervaring' gestemd. Daarin is de tewerkstelling onder artikel 60 ingebed. Artikel 60 krijgt een heel andere invulling. OCMW's kunnen voortaan autonoom bepalen welke leefloongerechtigden instromen in een tijdelijk werkervaringstraject (en dus tewerkstelling via artikel 60). OCMW's bepalen ook zelf welke verloning zij voorzien bij een tewerkstelling in artikel 60. Het OCMW moet binnen het nieuw regelgevend kader vooraf inschatten of een cliënt na twee jaar tijd op de reguliere arbeidsmarkt terecht kan. De Vlaamse regering wil een zo groot mogelijke uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt. De feiten tonen aan dat de drempel voor heel wat mensen te hoog blijft. De uitstroom richting reguliere arbeidsmarkt ligt vandaag erg laag. Groen vreest daarom dat de meest kwetsbaren uit de boot zullen vallen.

Voorstellen:

- We zetten in op **duurzame activering**. We hanteren een goed afwegingskader om te bepalen wie kan instromen in artikel 60. We moeten vermijden dat artikel 60 een draaideur wordt, waarbij wie terecht komt bij het OCMW, ingeschakeld wordt via artikel 60, uitstroomt richting de arbeidsmarkt, daar moeilijkheden ondervindt en op die manier terug bij het OCMW belandt.
- Mensen voor wie een doorstroming naar de arbeidsmarkt onhaalbaar is, zal artikel 60 niet langer een oplossing bieden. We zetten daarom in op **arbeidszorg, sociale economie en vrijwilligerswerk**.
- **We delen expertise met andere gemeenten** met betrekking tot deze duurzame activering.
- We werken waar mogelijk samen met **maatwerkbedrijven en/of bedrijven uit de sociale economie**, voor diverse diensten zoals bijvoorbeeld sociale restaurants. We tellen de personen uit kansengroepen die hierdoor worden tewerkgesteld niet mee om het streefcijfer van 2% werknemers met een arbeidshandicap te behalen.
- We ondersteunen organisaties uit de **sociale economie** door nieuwe bedrijven uit het reguliere circuit en inwoners te **informer**en over de organisaties. We werken hiervoor via de gemeentelijke communicatiedienst, overlegplatformen etc.
- We voorzien **logistieke ondersteuning** voor organisaties uit de sociale economie.
- We ondersteunen **vluchtelingen** in hun zoektocht naar een zinvolle dagbesteding en/of werk. Dit kan bijvoorbeeld in samenwerking met socio-culturele organisaties.
- Zie ook de hoofdstukken 'Lokale economie' (duurzame werkgelegenheid en bedrijven aantrekken,...) en 'Sociaal Beleid & (Ouderen)zorg' (rol van het OCMW).

LOKALE ECONOMIE

De economie van de toekomst is circulair, gedeeld en coöperatief. We kiezen voluit voor kernversterking als motor voor de lokale handel. Ondernemers ondersteunen we om hun ondernemerschap duurzaam te ontplooien. Een gemeentebestuur kan haar koopkracht gebruiken om de circulaire economie te stimuleren. Het kan zijn inwoners stimuleren tot maximaal hergebruik van grondstoffen, bijvoorbeeld via deelinitiatieven. Een economie van de toekomst omarmt de coöperatiegedachte, waarbij burgers zelf goederen of diensten gaan beheren. Via een sociale lokale economie krijgen mensen in een kwetsbare arbeidsmarktpositie ruimte om zich te ontplooien. Zo ondersteunen we de creatie van nieuwe, duurzame sectoren en stimuleren we jobcreatie. Door slim (her-)gebruik van grondstoffen en ruimte besparen we heel wat kosten voor mens én milieu.

Een duurzame en bedrijvige economie op maat van de gemeente

Kernversterking als motor van een duurzame lokale economie

Kernversterking is niet enkel de basis voor een klimaatvriendelijke gemeente. Ze zorgt ook voor een versterking van de lokale economie en handel. We pakken kernversterking planmatig aan. **We bakenen kernen duidelijk af** en stemmen onze beleidskeuzes hierop af.

- We zetten in op bedrijvige kernen die **aaneengesloten én zichtbare bedrijvigheid planmatig afbakenen, op maat van de lokale noden**.
- We kiezen voor een 'slimme krimp en groei' op basis van afgebakende kansrijke en kansarme handelsgebieden.
- We zetten in de deelgemeenten in op functioneel winkelen, dat wil zeggen praktische dagelijkse inkopen op 10 minuten.
- Een economische kern is meer dan alleen handel, ook **diensten en vrije beroepen** winnen aan belang. We verweven panden met verschillende functies en maak ze zichtbaar.
- **Bereikbaarheid kan duurzaam**. De mythe dat de dominantie van auto's nodig is voor de detailhandel gaat niet op. Meer voorstellen werken we uit in het hoofdstuk 'Mobiliteit' .
- We maken de aanwezigheid van ondernemingen in de kern **zichtbaar en karakteristiek** door in te zetten op branding, beleving en evenementen. We tonen wat een handelsmerk is en waar we als gemeente fier op bent.
- Willebroek kan e-commerce, thuislevering en fietskoeriers op een duurzame manier inzetten als ondersteuningstool voor de lokale handelaars. We investeren aan de rand vande gemeente in goed ontsloten korte keten- en distributiehubs.
- We kiezen een **stopzetting van de bouw van baanwinkels, shoppingcentra en handelszaken in de periferie**. We weigeren (behalve voor buurtwinkels) aanvragen buiten de kern en gaan samen met ondernemers op zoek naar meer geschikte locaties binnen de kern. Als lokaal bestuur hebben we hier sinds de invoering van het decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid bijkomende beleidsinstrumenten voor.
- We stimuleren de detailhandel met slimme premies voor kernversterking binnen afgebakende kern. Het kan bijvoorbeeld gaan over verfraaiingswerken die de leefbaarheid en aantrekkelijkheid in de handelskern verhogen. We zorgen voor gerichte premies die voldoende hoog zijn om versnippering van de middelen tegen te gaan.
- We gaan creatief om met functies van **leegstaande winkels en panden**, door bijvoorbeeld:
- Panden open te stellen als pop-up of co-working ruimte voor starters, zelfstandige en thuiswerkers.
- Er een (tijdelijke) sociale/gemeenschappelijke functie aan te geven.
- Eigenaars te stimuleren hun vitrine ter beschikking stellen van kunstenaars of met een (historische) foto af te plakken.

Lokaal ondernemerschap als basis voor een bedrijvige lokale economie

Lokaal verankerde ondernemingen en KMO's zorgen voor duurzame werkgelegenheid. Ze spelen een belangrijke rol in de lokale samenleving. We helpen lokale ondernemingen die rol te spelen door hen te ondersteunen, door onderlinge uitwisseling te bevorderen en door hen met omwonenden en verenigingen in contact te brengen. Toerisme ondersteunen zorgt voor de versterking van de streekidentiteit en van de lokale economie.

- We organiseren **één gemeentelijk ondernemersloket** waar ondernemers terecht kunnen met al hun vragen. We werken eventueel intergemeentelijk samen of met één van de acht erkende ondernemersloketten in Vlaanderen.

We gaan aan de slag met lokale ondernemers:

- We richten een **economische of commerciële raad** op met een diverse vertegenwoordiging van lokale ondernemers (industrie, diensten, handel, horeca, vrije beroepen, starters en gevestigden). We gebruiken dit forum om te luisteren naar de noden en doelgericht te ondersteunen. Afhankelijk van de lokale context kan het eventueel zinvol zijn om ook experts of vertegenwoordigers van andere belangengroepen te betrekken bij dit overleg.
- We slaan **bruggen met andere beleidsdomeinen** zoals cultuur, toerisme, sport. We betrekken bijvoorbeeld de handel als er een nieuwe gemeentelijke tentoonstelling loopt door er naar te verwijzen in de etalages.
- We organiseren laagdrempelige ontmoetingsdagen, evenementen, beurzen, etc. om **lokale ondernemers samen te brengen** en lokaal ondernemerschap te promoten. Dat kan ook door een aparte vereniging in te richten, zoals in Mechelen waar vzw Mechelen MeeMaken handelaars en ondernemers steunt en Mest vzw tegelijk leegstand aanpakt en **startende ondernemers** steunt.
- Ondernemers met een migratieachtergrond moeten vaak extra barrières overwinnen. We maken hen via het gemeentelijk ondernemersloket wegwijs in wetgeving, bedrijfsbeheer en contactpersonen. In de begeleiding werk je best samen met middenveldsorganisaties zoals UNIZO en migrantenorganisaties. We zorgen voor een voldoende laagdrempelige aanpak door bijvoorbeeld zelf op winkelbezoek te gaan.
- We verminderen via digitalisering en begeleiding de **administratieve lasten** van alle lokale ondernemingen. **We stellen digitale gegevens en databases open** zodat allerlei toepassingen ontwikkeld kunnen worden.
- We herwaarderen **markten** (buurt-, rommel-, ambachts- en boerenmarkten). We promoten en ondersteunen wekelijkse woensdagmarkt.
- We bieden **vestigingspremies aan startende buurtwinkels** in wegwijnende winkelstraten en deelgemeenten. We zorgen voor gerichte premies die voldoende hoog zijn om versnippering van middelen tegen te gaan.
- We beschouwen uitbaters van **nacht- en belwinkels** als ondernemers die een economische meerwaarde bieden en zelfs een ongebruikt potentieel hebben als buurtwinkels. We kiezen niet voor een eenzijdig negatief en repressief beleid dat deze ondernemers wil reduceren tot 'imagoverlagende winkels'. Deze uitbaters moeten in het weefsel ingeschakeld worden.
- We informeren, communiceren regels, geven advies en overleggen samen met de uitbaters hoe de leefbaarheid en het imago kunnen verbeteren.
- We betrekken hen bij de commerciële raad.
- We pakken winkels die regels overtreden kordaat aan. We voeren tegelijk een omkaderend en preventief beleid.
- De hoogte van belastingen (openingstaks en jaarlijkse belasting) en de vestigingsregels moeten gelijkaardig zijn met andere ondernemingen.
- **Lokale maakbedrijven** bieden een enorm economisch en duurzaam potentieel. We organiseren een beurs, zorgen voor vertegenwoordiging in de commerciële raad en ondersteunen waar

mogelijk.

- We versterken het **lokaal toerisme en de horeca**
- We stimuleren hoeve- en ambachtstoerisme (zie het hoofdstuk 'Voeding en landbouw').
- We leggen de focus op ecotoerisme. Dit is toerisme dat vooral positief is voor de lokale bevolking, de plaatselijke handelaars en het milieu. We maken 'De Groene Sleutel' bekend bij de bevolking. Dit is het internationale keurmerk voor duurzame vakantieverblijven en -parken.
- We zetten in op dagjestoerisme in eigen streek. We pakken uit met kwalitatieve bezienswaardigheden en een uitgebreid ontspanningsaanbod. We werken met lokale gidsen (bv. Met vrijwilligers van De Vaertlinck), beschermen erfgoed, stellen trage wegen open, leggen nieuwe fiets-, ruiter- en wandelpaden aan of gebruiken daarvoor landbouwwegen.
- We promoten de lokale handelaars en de **nabije economie** bijvoorbeeld door deelname aan de 'Zo Dichtblij' campagne van Bond Beter Leefmilieu. De consument wordt zo gestimuleerd om op een duurzame manier inkopen te doen.
- We promoten **korte keten landbouw** (zie het hoofdstuk 'Voeding en landbouw').
- We ondersteunen lokale ondernemers in het **energiezuinig maken van hun ondernemingen**. We organiseren gratis energie-audits, groepsaankopen en geven aanbevelingen (zie ook het hoofdstuk 'Klimaat en energie').
- We sensibiliseren ondernemingen tot een verantwoordelijk **afvalbeleid** via infobrochures met handige tips of persoonlijke audits (zie ook het hoofdstuk 'Afval').
- Een lokaal **alternatief muntsysteem** stimuleert de lokale handel want houdt de geldbestedingen binnen de eigen economie. Bovendien kunnen diensten die normaal gezien economisch niet gewaardeerd worden, worden beloond met de lokale munt, zoals vrijwilligerswerk.

Een lokale economie met een blik op de toekomst

Maak mee werk van een deel- en circulaire economie

Onze economie evolueert van lineair naar circulair. **De circulaire economie** is erop gericht om zo weinig mogelijk materialen te gebruiken via maximaal hergebruik en via minimale waardevernietiging van grondstoffen. Ook de **deeleconomie** is aan een opmars bezig. Als lokaal bestuur kunnen we verschillende rollen opnemen om deze nieuwe economieën te ondersteunen en te stimuleren.

- Met **circulaire renovatie en aankopen** kan de gemeente circulaire producten en diensten een boost geven. We denken niet in termen van producten, maar in termen van functionele behoeften.
- We realiseren tegen 2020 minstens één circulair aankoopproject of sluit een performance-based contract. We streven ernaar tegen 2024 alle grote aankoop- en renovatieprojecten volgens circulaire principes te laten verlopen. Met dergelijk contract kopen we niet gewoon een kopieermachine bij een leverancier, maar betalen we voor een gegarandeerd gebruik. Dit stimuleert leveranciers om producten te leveren die zo weinig mogelijk onderhoud en vervanging nodig hebben.
- We nemen als gemeente deel aan innovatieve projecten zoals de Green Deal Circulair Aankopen.
- We maken gebruik van de circulaire mogelijkheden die de herbestemming van grote gebouwen biedt.
- We stellen de gemeente op als **netwerkpartner voor lokale bedrijven en verenigingen** die circulaire projecten willen opstarten. Dit kan door infomomenten of gratis circulaire audits te organiseren.
- We stimuleren alle samenwerking met de **kringwinkel**. We zorgen voor een voldoende hoge gemeentelijke vergoeding en goede afspraken. Afgedankte spullen krijgen een tweede leven in plaats van duur verwerkt te worden.

- We ondersteunen of organiseren **repaircafés**. Dit zijn gratis toegankelijke bijeenkomsten waarbij mensen elkaar op vrijwillige basis helpen bij het herstellen van allerlei voorwerpen, van kleding tot elektronica.
- We organiseren of faciliteren **rommelmarkten, geefpleinen, weggeefwinkels** etc.
- Afvalbeleid speelt een centrale rol in de transitie naar een circulaire economie (zie het hoofdstuk 'Afval').
- We ondersteunen de transitie naar ecologisch ondernemerschap door werk te maken van duurzame bedrijventerreinen. We stimuleren de aanstelling van een **bedrijventerreinenmanager**. Deze zet in op het sluiten van de materiaalkringlopen, waarbij het afval van het ene bedrijf een grondstof wordt voor een ander bedrijf. Ook innovatief ondernemerschap, een duurzaam mobiliteitsplan en duurzame tewerkstelling behoren tot de duurzaamheidscriteria.
- De **deeleconomie** kan een belangrijk onderdeel zijn van de circulaire economie. Delen bestaat natuurlijk al langer, maar de technologie heeft ervoor gezorgd dat ook 'stranger sharing' in opmars is. Onderbenutte goederen delen betekent minder grondstoffen verbruiken.
- We stimuleren fiets- en autodelen, zie ook het hoofdstuk 'Mobiliteit'.
- We bouwen een slimme gemeentelijke uitleendienst uit die bijvoorbeeld ook inzet op het uitlenen van huishoudelijk materiaal zoals een boormachine, een grasmachine etc.
- We versterken de deelnitiatieven van burgers zoals www.peerby.com via de communicatiekanalen van de gemeente.
- We lanceren een projectoproep 'deelnitiatieven' en voorzie subsidies en logistieke ondersteuning.
- We werken samen met lokale actoren om lokale deelnitiatieven op te schalen en synergiën te ontwikkelen.
- We organiseren een deelfeest, een geefplein of kringloopfestival.
- We ondersteunen kwetsbare groepen om toegang te vinden tot de deeleconomie.

Ondersteun de coöperatieve economie

Coöperaties zijn terug van nooit echt weg geweest. Ze nemen een voortrekkersrol op in het ecologisch ondernemen. Coöperatief ondernemen is een erg democratische vorm van ondernemen: ieder heeft één stem en kan profiteren van de winsten.

- We maken gebruik van coöperatieve voorwaarden in de **criteria van openbare aanbestedingen**. Neem in een aanbesteding voor een windmolenproject bijvoorbeeld een criterium rond inspraak en participatie op.
- Als gemeente **toetreden tot een coöperatieve kan**, maar enkel als er een gemeenschappelijke nood of uitdaging is. Als er geen echte betrokkenheid is met het doel van de coöperatieve, is de kans op succes heel klein. Daarom onderzoeken we de uitdaging van het lokaal opwekken van energie, bv. op de daken van de sociale woningen. Indien er onvoldoende draagkracht is, werken we met een bestaande coöperatieve samen.
- We zoeken naar **partnerschappen met burgercoöperaties** om bijvoorbeeld de energietransitie mogelijk te maken (met energiecoöperaties zoals Energent).

Een sociale lokale economie met aandacht voor iedereen

Een duurzame lokale economie is een inclusieve economie, waarin ook mensen met een kwetsbare arbeidspositie een plaats vinden. Meer informatie over sociale economie vind je in het hoofdstuk 'Werk'.

GEZONDHEID

Gezondheidsbeleid is in de eerste plaats een geïntegreerd en preventief beleid. Daarom plaatsen we gezondheid centraal bij elke beslissing die de gemeente neemt. Het is vooral via andere bevoegdheden zoals milieu, ruimte, wonen, werk, ouderenbeleid, zorg, jeugdbeleid, kinderopvang, mobiliteit, sport, cultuur, onderwijs- en veiligheidsbeleid dat de gemeente de gezondheid van haar inwoners versterkt. Want preventie is de beste remedie, dat wil zeggen: een gezonde omgeving en levenswijze gaan hand in hand.

Einddoel is een Gezonde Gemeente. Daarom formuleren we hieronder enkele grote lijnen en concrete voorbeelden.

Preventie: minder campagnes en meer structurele maatregelen

Door **structureel** in te grijpen kan je veel meer gedaan krijgen dan met de zoveelste campagne. Enkele voorbeelden:

- We houden bij mobiliteit rekening met de impact van fijn stof en onveilige verkeerssituaties voor (jonge) fietsers en wandelaars ('Willebroek kidsproof!'). We zorgen er ook voor dat het mobiliteitsbeleid meer beweging teweegbrengt door het STOP-principe te hanteren (zie ook het hoofdstuk 'Mobiliteit').
- We stimuleren gezonde voeding in scholen en sportkantines (zie ook het hoofdstuk 'Voeding en landbouw').
- We kiezen voor meer groen en speelweefsel. Hierdoor verhoogt de lucht- en levenskwaliteit (zie ook de hoofdstukken 'Ruimtelijke ordening' en 'Natuur en milieu').
- We maken sport voor iedereen toegankelijk (zie ook het hoofdstuk 'Cultuur, sport en vrije tijd').
- We voeren een **buurtgericht en participatief beleid**. Dit verlaagt de drempel, zorgt voor extra ideeën, meer draagvlak en een beter zicht op de reële noden van de wijk.
- We hanteren het **voorzorgsprincipe** ten aanzien van nog niet bewezen gezondheidsschade zoals bijvoorbeeld de straling van gsm- masten en hoogspanningskabels. Deze horen niet thuis in dichtbevolkte zones, in de buurt van kinderopvang of scholen. Ze moeten ook voldoen aan de EU-normen of de goedgekeurde Vlaamse resolutie over gsm-straling.
- **We stimuleren** zoveel mogelijk inwoners om gebruik te maken van het aanbod van **secundaire preventie** (opsporen van ziektes in een vroeg stadium). Werk hiervoor samen met het LOGO (Lokaal GezondheidsOverleg). Vlaanderen organiseert en financiert onderzoeken om borstkanker, darmkanker... sneller op te sporen en zo erger te voorkomen. Er is nog steeds een ongelijke toegang voor kansarme bewoners die veel minder gebruik maken van deze gratis onderzoeken. We werken samen met armoedeverenigingen, straathoekwerkers en hulpverleningsorganisaties.
- We geven de kans aan personeel van alle relevante diensten om **bijkomende vormingen** te volgen over gezonde voeding, gezondheidspreventie, omgang met problematisch drugs- en alcoholgebruik, etc.
- We zorgen voor **gezonde en lekkere voeding** in alle gemeentelijke voorzieningen (rusthuizen, kinderdagverblijven, cafetaria,...) (zie ook het hoofdstuk 'Voeding en landbouw')
- We zorgen ervoor dat mensen met minder kansen over gezonde voeding kunnen beschikken via de sociale kruidenier. Een netwerk met supermarkten en lokale landbouwers ondersteunt.
- We bestrijden overmedicatie door hierover in gesprek te gaan met de eigen zorginstellingen
- We maken van een **actieve levensstijl** een evidente keuze.
- We ondersteunen "Beweging Op Voorschrift" voor kansarmen.
- We plaatsen de trap onder de aandacht en verstoppen de lift.

- We zorgen voor ruime fietsenstallingen en een laadpaal voor elektrische fietsen bij alle voorzieningen (zie ook het hoofdstuk 'Mobiliteit' voor bijkomende voorstellen).

Gezondheidsgelijkheid via toegankelijke gezondheidszorg

Elke inwoner verdient een **gelijkwaardige toegang tot de gezondheidszorg**. De gemeente is best geplaatst om de regierol van de eerstelijnszorg op te nemen en de toegankelijkheid te maximaliseren. Dit doet ze door te werken met een 'breed geïntegreerd onthaal' en door een outreachend beleid te voeren. Ook in de hervormde eerstelijnszorg is dit van groot belang (zie ook het hoofdstuk 'Sociaal beleid en zorg'). Er is niet één model om dit te organiseren. Er is vooral nood aan maatwerk.

- We brengen per wijk of deelgemeente de **eerstelijnsverleners aan tafel** (huisartsen, maar ook andere zoals bijvoorbeeld apothekers). We geven ook de bewoners en patiënten een stem in dit overleg. We faciliteren multidisciplinair overleg.
- We ondersteunen de oprichting van **wijkgezondheidscentra**.
- We houden rekening met de grotere en veranderende vraag door de **vergrijzing**. We maken ook werk van **cultuursensitieve zorg** zodat mensen met een migratieachtergrond hun recht op zorg verzilveren (zie ook het hoofdstuk 'Sociaal beleid en zorg').
- We stimuleren burgers om te kiezen voor een **vaste huisarts** en een **Globaal Medisch Dossier**. We maken hiervoor actief promotie in de gemeentelijke communicatiekanalen.
- We ondersteunen de **huisartsenwachtdiensten** en maken deze actief bekend bij de bevolking. Op die manier verhogen we de toegankelijkheid en verminderen we de werkdruk van de individuele arts en spoeddienst. We promoten die dienst ook samen met het verspreiden van de noodnummers en het centrale nummer voor de wachtdienst.
- We maken afspraken met huisartsen en ziekenhuizen zodat ook **mensen zonder papieren** hun recht op dringende medische hulp kunnen laten gelden. Dit kan via een medische conventie of betalingsverbintenis waarin het OCMW garant staat voor de betaling van de medische kosten. Zoals wettelijk voorzien, draagt het OCMW de kosten voor deze medische zorgen.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG) als leidraad

“Denk lokaal, handel globaal” is al van in de beginfase een centrale slogan van de ecologische beweging. Het lokale en het globale zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De **Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen** (SDG) van de Verenigde Naties maken dit concreet. De SDG zijn de opvolger van de Millenniumdoelstellingen. Het verschil is dat ze niet meer uitgaan van de klassieke Noord-Zuid indeling. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen zijn universeel en gelden voor alle landen in de wereld, noord en zuid, oost en west.

Vandaag nemen al een 20-tal pilotgemeenten deel aan een project om de SDG's lokaal te vertalen. Ook andere gemeenten kunnen de engagementsverklaring ondertekenen. Meer info over de 17 doelstellingen en de mogelijkheden tot lokale vertaling vinden we bij de VVSG. Vanzelfsprekend vindt Groen Willebroek dat ook onze gemeente deze engagementsverklaring best ondertekent.

Een consequent duurzaamheidsbeleid

Kiezen voor duurzaamheid is bij uitstek transversaal beleid, dat consequent over alle domeinen heen moet worden doorgetrokken.

- We zorgen er voor dat **duurzaamheid** en het nastreven van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) niet beperkt blijven tot de milieudienst of tot de noord-zuiddienst, maar dat het een **rode draad** wordt doorheen het hele beleid en doorheen de werking van alle gemeentelijke diensten.
- We nemen duidelijke en afdwingbare **duurzaamheidscriteria** (ecologisch en sociaal) standaard op in alle overheidsopdrachten. Voor sommige producten of diensten bestaan er vandaag nog niet echt duidelijke criteria of labels of is controle op naleving moeilijk. We zoeken in die gevallen naar samenwerking met andere besturen of ondersteuning door derden (b.v. VVSG).
- We voeren een actief beleid rond **ethisch beleggen** (zie ook het hoofdstuk 'Financiën en fiscaliteit')
- We kiezen voor een **duurzame voedselstrategie** (met oog voor lokaal, bio, seizoensgebonden, eerlijke handel) in alle gemeentelijke diensten en instellingen en op lokale evenementen.
- We nemen deel aan de campagne **Fair Trade Gemeente**.
- We nemen deel aan de **Schone Kleren Campagne** en integreer hiertoe arbeidsnormen in de bestekken van alle aankopen.

Ondersteun lokale dynamieken

De kracht van het lokale Noord-Zuid-beleid is de **directe band met de lokale samenleving** (individuele burgers en middenveld). Lokaal Noord-Zuidbeleid mag zich niet beperken tot een beleid van giften aan grote (nationale en internationale) organisaties, maar speelt in op lokale dynamieken.

- We voorzien **voldoende budget** voor ontwikkelingssamenwerking. Als ambitieuze gemeente kunnen we de klassieke 0,7 % van het totale gemeentelijke budget hanteren. Indien dat niet realistisch is, kunnen we voor een lager streefcijfer kiezen (uitgedrukt in euro per inwoner of een % van het budget). Geld voorzien is niet het enige of belangrijkste, maar wel noodzakelijk. Door voldoende geld te voorzien, geven we ook aan dat we ontwikkelingssamenwerking belangrijk vinden.
- We voeren een ondersteunings- en subsidiebeleid dat niet enkel oog heeft voor de (lokale afdelingen van) de klassieke NGO's, maar ook voor de organisaties van de vierde

pijler (organisaties buiten de klassieke NGO's). Dit beleid heeft oog voor de specificiteit van dergelijke **lokale dynamieken**, maar verliest kwaliteitsvereisten niet uit het oog. Omwille van de kansen die de band met het lokale biedt, wordt daarbij actief ingezet op sensibilisering en de band met het lokale ("Noordwerking"). We communiceren ook als gemeente zelf over deze projecten: brochure, info-avond, bib-thema over bepaald regio/land... en brengen de projecten ook onderling in contact.

- **We betrekken verenigingen van inwoners van Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse oorsprong** actief bij het beleid voor internationale solidariteit. Zij hebben vaak nog een intensieve link met hun oorspronkelijke thuisland en velen ontwikkelen er ook projecten.
- We investeren in een **sensibiliseringsbeleid naar het bredere verenigingsleven**, ook naar organisaties die standaard minder met Noord-Zuid-beleid bezig zijn. Dat kan door klassieke acties als de Fair Trade-campagne, maar ook door linken te leggen tussen lokale organisaties die werken rond Noord-Zuid en het bredere verenigingsleven van de gemeente. Ook jeugdbewegingen zijn een interessante doelgroep. Net als jongeren in het algemeen, die je bijvoorbeeld kan bereiken via Youca (de vroegere Zuyddag) of door het ondersteunen van inleefreizen.
- **We werken samen met andere adviesraden**. De GROS (gemeentelijke adviesraad voor ontwikkelingssamenwerking) mag geen eilandwerking hebben, maar kan veel vruchten plukken uit samenwerking met andere adviesraden.
- We betrekken de **scholen** (niet alleen de gemeentelijke scholen, maar ook de scholen van de andere onderwijsnetten). Als gemeentebestuur kunnen we scholen financiële of logistieke ondersteuning geven bij bepaalde projecten. We kunnen ook via de gemeentelijke kanalen communiceren over bepaalde projecten.
- **Noodhulp** mag niet de enige of centrale pijler van een lokaal Noord-Zuidbeleid zijn, maar is wel zinvol als aanvulling. Noodhulp kan inspelen op spontane gevoelens van solidariteit naar aanleiding van een ramp en biedt een kans om een breder publiek aan te spreken, onder wie heel wat mensen die op andere momenten minder vatbaar zijn voor het Noord-Zuid-thema. We combineren noodhulp met sensibilisering, liefst in samenwerking met burgers en het middenveld. We waarborgen hierbij dat het budget voor noodhulp niet ten koste gaat van de reguliere werking.

Stedenbanden

Stedenbanden zijn een model voor gemeenten die diepgaand willen investeren in internationale samenwerking. Volgende succesfactoren zijn cruciaal:

- Het doel van een stedenband is via een collega-tot-collegabenedering aan **capaciteitsopbouw** te doen van politici, ambtenaren en civiele maatschappij met als doel de bestuurskracht te versterken, de openbare dienstverlening te verbreden en te verbeteren en de lokale democratie te versterken.
- Een stedenband is een investering op **lange termijn**. Een stedenband kan dus enkel slagen als het draagvlak bij politiek en administratie voldoende groot is, zowel in de eigen gemeente als in de partnergemeente.
- Een stedenband gaat uit van **gelijkwaardigheid en wederkerigheid**, waarbij beide partners uit de samenwerking kunnen leren.
- Een stedenband is **niet de enige mogelijkheid** om internationaal met partners samen te werken. Ook meer projectmatige bilaterale samenwerking of deelname aan multilaterale netwerken kan een meerwaarde hebben.

Word een vredesgemeente

Een cultuur van **vrede en geweldloosheid** start op het lokale niveau.

- We nemen actief deel aan campagnes van het internationale netwerk **Mayors for Peace** en aan de Vlaamse vredesweek.

- We voeren een actief **herdenkingsbeleid** en betrekken daarbij ook zoveel mogelijk de bredere samenleving en specifieke doelgroepen (door bijvoorbeeld de rol te erkennen die bepaalde etnisch-culturele minderheden in de wereldoorlogen hebben gespeeld, of door oog te hebben voor het verleden van België als kolonisator).

DIERENWELZIJN

Respectvol voor dieren

Groen wil een samenleving die respectvol omgaat met dieren. Het welzijn van veel dieren komt nog te vaak in gevaar door de manier waarop ze worden gefokt, verhandeld, gehouden of gedood. Waar mensen dieren mishandelen of verwaarlozen moeten we kordaat ingrijpen.

Dieren hebben een positief effect op mensen. Huisdieren kunnen therapeutisch zijn en een hulp tegen vereenzaming. Projecten zoals “Kippegem” in Roeselare en de Molenbeekse aaihonden in rusthuizen en in scholen kunnen mensen samenbrengen en verbinden.

- De gemeente kan de sociaal zwakkeren steunen met een tegemoetkoming bij noodzakelijke dierenartskosten. Omdat gezelschapsdieren vaak een bijzonder positieve impact hebben op het welbevinden van mensen.
- De gemeente voorziet voldoende hondenuitlooplekken en -speelzones. Een leuke hondenwandeling of de organisatie van een “dierendag” met activiteiten, informatie, verzorging,...
- De gemeente bevordert de samenwerking tussen dierenambulance, dierenasiels en de hulpdiensten. Ze besteedt aandacht aan de dieren in het rampenplan en in draaiboeken van hulpdiensten. Daarin wordt de evacuatie en het in veiligheid brengen geregeld van huisdieren en van dieren in de veehouderij, in parken, maneges, kinderboerderijen en zo meer. Het kan interessant zijn om een dierenexpert bij de nooddiensten te hebben die dieren in nood kan herkennen, alsook het inschatten van gevaren en benaderen.
- Ongewenste overpopulaties trachten we in eerste instantie te voorkomen. Een beter afvalbeleid beperkt het voedselaanbod voor dieren in bewoond gebied en voorkomt zo mogelijke overlast. Bijvoorbeeld door de invoering van ondergrondse containers voor restafval, door een verbod op voederen en door informatie te verstrekken over de gevolgen van overvoeding op de dierenpopulatie.
- De gemeente blijft inzetten op sterilisatie/castratie en chippen van katten. Projecten waarbij verwilderde huiskatten worden gevangen, gecastreerd en teruggeplaatst, krijgen financiële ondersteuning.
- De gemeente gebruikt dierproefvrije en biologisch afbreekbare schoonmaakproducten en eist hetzelfde van schoonmaakbedrijven die voor haar werken.
- Voedsel in het bedrijfsrestaurant van de gemeentelijke organisaties is biologisch en regionaal en/of fairtrade geproduceerd en er wordt ten minste één vlees- en visloze dag ingevoerd. Er is geen plaats op de menukaart voor bedreigde diersoorten zoals paling of tonijn.
- Circussen met wilde dieren worden niet op het grondgebied van de gemeente toegelaten.
- De gemeente treedt streng op tegen rituele slachtingen die thuis gebeuren.
- De gemeente geeft geen toelating voor nieuwe pelsdierhouderijen of uitbreidingen van bestaande pelsdierhouderijen op haar grondgebied.
- Biologische veehouderij wordt gestimuleerd. De gemeente ondersteunt boeren die diervriendelijk werken.

VEILIGHEID

Veiligheid is een basisrecht.

Mensen mogen zich veilig en geborgen voelen in hun straat, hun wijk, hun gemeente of stad. Het lokale bestuur werkt samen met justitie en politie om een geïntegreerd veiligheidsbeleid in de gemeente uit te bouwen. Het bestuur, justitie en politie dragen, elk vanuit hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden, bij aan de strategische doelstellingen van de zonale veiligheidsraad. De bestrijding van eigendomsmisdrijven en gewelddelicten vormt daar een klassiek onderdeel van. Voor Groen zijn andere belangrijke doelstellingen verkeersveiligheid, milieuveiligheid, omgevingshandhaving en sociale veiligheid (waaronder het tegengaan van intrafamiliaal geweld). Groen kiest voor een **integraal veiligheidsbeleid** dat werkt aan de hele **veiligheidsketen: preventie, handhaving en nazorg**.

Preventie door inwoners te betrekken

De veiligheidsketen start bij een breed preventiebeleid: investeren in onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, jeugdbeleid, stadsvernieuwing en de inrichting van openbare ruimte. Een veilige publieke ruimte ontwikkelen kan enkel door alle betrokkenen te raadplegen. Het overleg én het resultaat ervan zullen zorgen voor een beter sociaal weefsel in de wijk. In de gemeenten leveren wijkagenten, gemeenschapswachten, hulpverleners, straathoekwerkers en wijkcomités elk hun bijdrage inzake veiligheidspreventie. Goede afstemming en overleg is een voorname opdracht voor de politieke leiding. **Nabijheid** is de grootste troef van onze visie op veiligheid.

Het veiligheidsbeleid slaagt pas als ook burgers als volwaardige partners betrokken worden. We willen geen samenleving waar iedereen voortdurend iedereen in het oog houdt. Wel een samenleving waar burgers hun verantwoordelijkheid opnemen. Via **sensibilisering en burenbemiddeling** moedigt de gemeente burgers aan om problemen in dialoog op te lossen en stimuleert ze slachtoffers en getuigen om aangifte te doen van een misdrijf.

Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Elke burger heeft in gelijke mate recht op veiligheid. Daarom verzet Groen zich **tegen het privatiseren van publieke veiligheidstaken**. Waar toch specifieke veiligheidstaken door private partners worden opgenomen (bijvoorbeeld bij bepaalde grote evenementen of in opdracht van bedrijven op KMO-zones), gebeurt dat op basis van duidelijke afspraken met de politie over taken en verantwoordelijkheden, en met de nodige informatie-uitwisseling.

Buurtinformatienetwerken (BIN) kunnen een uiting zijn van positief engagement van buurtbewoners en moet passen binnen een bredere buurtwerking. Dezelfde buurt kan ook een **buurt ontvangst comité (BON)** oprichten dat instaat voor de verwelkoming van nieuwe inwoners in de wijk. BIN's mogen geen ongezonde vorm van sociale controle zijn, de privacy bedreigen of de verantwoordelijkheid voor onveiligheid afschuiven op de burger zelf. Veiligheids- en integratieprojecten worden in samenspraak met de buurtbewoners georganiseerd, maar niet zonder professionele leiding.

Gemeenten en politie ondersteunen burgers, handelaars en bedrijven met **preventieadvies** rond eigendomsbeveiliging en met bijhorende premies voor technische preventiemaatregelen. De gemeente voert een anti-fietsdiefstalbeleid: veilige fietsenstallingen, fietsgraveeracties, sensibilisering, controle, lokfietsen, opsporing en terug bezorging van gestolen fietsen (www.gevondenfietsen.be). Ook eenvoudige regelgeving kan bijdrage aan de globale veiligheid. In de stedenbouwkundige vergunningen kunnen maatregelen opgelegd worden voor een degelijk hek en sluitwerk. In Nederland bestaat daartoe een [politiekeurmerk](#) veilig wonen.

Een lokaal bestuur werkt met een **veiligheidscel** (voor calamiteiten, noodplanning en de voorbereiding ervan) en met een **veiligheidsoverleg** waar alle grote en kleine evenementen besproken worden en de veiligheidsvoorwaarden ervan worden vastgelegd, waardoor de veiligheid toeneemt en de kans op problemen vermindert.

Politiezorg van hoge kwaliteit

Groen zet in op een **nabije en aanspreekbare politie**, die borg staat voor een kwalitatieve basispolitiezorg (onthaal, wijkwerking, interventie, slachtofferopvang, opsporing en onderzoek, handhaving en herstel van de openbare orde, verkeer).

- Elk politiekantoor heeft een goed onthaal met respect voor de **privacy** van ieder die aangifte wil doen.
- Politie is nabij en aanspreekbaar voor iedereen en in alle wijken, ook waar het moeilijker werken is. Er zijn **voldoende wijkagenten die te voet of per fiets** in de wijk aanwezig en aanspreekbaar zijn. Contactgegevens van wijkagenten worden ruim bekend gemaakt en we proberen het verloop van wijkagenten te beperken.
- Groen moedigt politieambtenaren aan om woon-werkverkeer in uniform af te leggen. Daarmee verhogen ze hun aanwezigheid in het straatbeeld en op het openbaar vervoer.
- Om snelle interventies mogelijk te maken, zijn **fietspatrouilles** zeer zinvol. Hun aanwezigheid in het straatbeeld heeft vaak ook een preventief effect.
- **Gemeenschapswachten** (stadswachten, parkwachters, gemachtigde opzichters,...) worden ter ondersteuning van wijkagenten ingezet. Zij kunnen instaan voor algemeen toezicht op de veiligheid en problemen van overlast (vandalisme, nachtlawaai en zwerfafval). Ze kunnen ook instaan voor de bewaking van fietsstallingen en parkings, houden een oogje in het zeil bij evenementen, aan schoolpoorten of op het openbaar vervoer. Ze zijn een goed aanspreekpunt in de wijk. Daarom zorgen we dat ze goed herkenbaar zijn. Gemeenschapswachten opereren naast de politie, maar hebben zelf geen politionele bevoegdheid. Zij kunnen in bepaalde gevallen wel de bevoegdheid krijgen om vaststellingen te doen voor Gemeentelijke Administratieve Sancties. Zij hebben een preventieve rol en proberen zelf bemiddelend op te treden.

De politie handelt **integer en gemeenschapsgericht**. Ze is geïntegreerd in de lokale gemeenschap, gedraagt zich als een betrokken partner van burgers en van de vele maatschappelijke spelers in veiligheidsketen. De politie kan verantwoording afleggen en antwoorden op de vragen die de gemeenschap haar stelt.

De juiste informatie is noodzakelijk voor gedegen politie- en justitieel werk. Een degelijke **informatiehuishouding** bestaat enkel als alle betrokkenen hun informatie vastleggen en doorgeven.

Door een **diverse samenstelling** van het politiekorps (vrouwen, nieuwe Belgen,...) leren alle agenten omgaan met diversiteit. Ook moeilijke thema's worden bespreekbaar gemaakt (racisme en discriminatie, seksueel geweld, intrafamiliaal geweld, geweld tegen holebi's en transgenders).

De juiste inzet van middelen is de sleutel van succesvol politiewerk. Groene politici houden politie en parket eraan om heldere afspraken te maken over het **recherchemanagement**, op basis waarvan onderzoekkeuzes en de beslissingen over de inzet van middelen worden genomen.

Handhaving

Verkeersregels worden gehandhaafd. Dat kan door overtredingen te bestraffen, maar ook door te sensibiliseren, overtreders te ontmoedigen en verantwoord rijgedrag te stimuleren. Dit is een domein waar bij uitstek de geïntegreerde samenwerking tussen bestuur, politie en justitie haar vruchten moet afwerpen.

Elk lokaal bestuur legt haar prioriteiten vast, maar bijna overal zijn **controles nodig op snelheid, foutparkeren, alcohol en roesmiddelen achter het stuur en zwaar vervoer in dorpskernen**. Het is de taak van elke politie-inspecteur om op te treden wanneer deze overtredingen worden begaan. Een combi van de interventiepolitie die patrouilleert en niet onderweg is naar een dringende oproep, verbaliseert wanneer verkeersinbreuken worden vastgesteld. Dit laten we niet enkel over aan politiemensen die specifiek verkeershandhaving tot hun taak hebben

Groen is voorzichtig met het installeren van **camera's**. Veiligheidscamera's kunnen geen politieagent vervangen. En als ze enkel een verschuiving van de criminaliteit naar andere plaatsen zonder camera betekenen, zijn ze geen oplossing.

Slimme inzet van camera's kan nuttig zijn. **Flitscamera's** garanderen bijvoorbeeld massahandhaving in het verkeer waarbij elke weggebruiker gelijk wordt behandeld. Camera's kunnen belangrijke informatie bieden bij opsporingen en zijn een krachtig instrument in de aanpak van georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit. **ANPR camera's** herkennen nummerplaten en kunnen een bijdrage leveren tot meer verkeersveiligheid (trajectcontrole), het opsporen van illegaal transport, gestolen en onverzekerde voertuigen. Ze kunnen ook ontradend werken in functie van woninginbraken en illegale handel. Camera's kunnen selectief ingezet worden. Dit gebeurt altijd op basis van democratisch debat in de gemeenteraad en trouw aan het Europese charter voor een democratisch gebruik van video-bewaking. Gemeente en politie waken ook over een correcte naleving van de regels voor privé-bewakingscamera's.

Een goede milieuhandhaving vormt het sluitstuk van het lokale milieubeleid. Dit betekent dat **milieuhandhaving** een plaats moet krijgen in het zonale veiligheidsplan. Verder is dit een gedeelde verantwoordelijkheid van de milieudienst, die actief haar controlefunctie opneemt en zorgt voor een goede klachtenbehandeling en de lokale politie, die van milieucriminaliteit een prioriteit maakt.

Overlast

Omgaan met overlast, blijft een evenwichtsoefening. We verzetten ons tegen een tendens waarbij het geluid van spelende kinderen als overlast wordt beschouwd. Groen pleit voor een **constructieve aanpak van overlast**, met bijvoorbeeld de inschakeling van straathoekwerkers die jongeren een stem geven en tegelijk overlast kunnen verminderen. Absurde regels of vage bepalingen horen niet thuis in politiereglementen. Een kritische lezing en uitzuivering van het politiereglement is op vele plaatsen een nuttig en democratisch werk.

Gemeentelijke Administratieve Sancties zijn een zinvol instrument in een lokaal veiligheidsbeleid, omdat zij toelaten snel te reageren op vormen van overlast en kleine criminaliteit die veel ergernis wekken maar anders vaak onbestraft blijven. Toch zijn er belangrijke aandachtspunten. Groen pleit dan voor een duidelijke taakafbakening: Burgemeesters zijn niet het best geplaatst om in de plaats te treden van rechters, die ervaring hebben met het opleggen van maatregelen, gekoppeld aan dwangsommen.

Net omdat het bij GAS niet om strikt juridische procedures gaat, is aandacht voor de rechten van de verdachte belangrijk. Verdachten worden correct geïnformeerd over hun rechten en de bestaande beroepsprocedure. GAS-boetes zijn niet alleenzaligmakend, en zeker bij jongeren geen oplossing. GAS-boetes zijn niet geschikt voor minderjarigen, en zeker niet voor jongeren onder de 16 jaar. We pleiten bovendien voor maximale inzet van bemiddeling (die wettelijk verplicht is bij minderjarigen, maar ook mogelijk is bij meerderjarigen) en herstelgerichte taakstraffen.

De rol van het lokale bestuur in gewelddadige radicalisering

Lokale besturen spelen een **slutelrol** in de preventieve en curatieve aanpak van gewelddadig radicalisme. In Gent, Mechelen, Vilvoorde en Molenbeek heeft Groen geïnvesteerd in een goed **functionerend en fijnmazig informeel netwerk** van actoren zoals het jeugd welzijnswerk, het algemeen welzijnswerk, OCMW, jeugdzorg en jeugdinspecteurs van de lokale politie, meldpunt discriminatie, het onderwijsveld, ... Zo voorkomen we dat extremistische organisaties en ronselaars voet aan de grond krijgen. Sluitend is deze aanpak niet. Groen bepleit een gecoördineerd **driesporenbeleid**.

- Via **preventief beleid** zorgen we dat iedereen een plek vindt in de lokale samenleving en zijn/haar toekomst er kan uitbouwen. We vertrekken daarbij van bestaande initiatieven, hun eerstelijns werkers en netwerken.
- Het tweede spoor is **curatief beleid**. Dit gebeurt door individueel maatwerk via casemanagers, die samenwerken met alle stakeholders. Respect voor privacy vergt een bijzondere aandacht in deze delicate aangelegenheden.
- Het sluitstuk van het beleid is repressief. Politie en parket staan in voor opsporing, onderzoek en vervolging van strafbaar gedrag door radicalisering. Het gerecht staat in voor de bestraffing. Informatie-uitwisseling en samenwerking in de **lokale Taskforce Radicalisering (LTF) is essentieel**.

De **Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC)** speelt als lokaal forum voor coördinatie, informatie-uitwisseling en reflectie een belangrijke rol. Groen versterkt de werking van de LIVC's. We honoreren de eigenheid van elke actor in de LIVC's, met respect voor de wettelijke en deontologische regels van elkeen rond de tafel.

Aanwezigheid van zwaarbewapende militairen in het straatbeeld mag niet het nieuwe normaal worden. Groen pleit ervoor dat lokale besturen bij overleg met de hogere overheden ijveren voor vormen van beveiliging die de terechte bekommernis om veiligheid combineren met de zorg om een aangename publieke ruimte (b.v. discretere aanwezigheid, voorkeur aan specifiek opgeleide agenten boven militairen).

Nazorg

Nazorg is de belangrijke laatste schakel in de veiligheidsketen. We zorgen voor goede **slachtofferbegeleiding** bij de lokale politie. Als er sprake is van een slachtoffer bij een overtreding, krijgt de dader kans tot bemiddeling. Bij een bemiddeling moet de dader stilstaan bij welke gevolgen zijn gedrag met zich mee heeft gebracht en kan hij eventueel een gesprek - in aanwezigheid van de bemiddelaar - hebben met het slachtoffer. De bemiddeling draagt bij tot een zinvolle verwerking van de feiten voor beide partijen.

Bied ook prestatieplaatsen aan voor **alternatieve maatregelen en straffen**. Als jongeren lichte inbreuken plegen als nachtlawaai, winkeldiefstallen of illegale graffiti, wordt een gesprek georganiseerd tussen politie, ouders en jongere. De gemaakte afspraken worden in een contract gegoten. Deze afspraken gaan over alles wat belangrijk is voor het gezin: school, vrije tijd, de band tussen ouders en jongere, ... Wanneer de ouders en de jongere een engagement aangaan tot begeleiding, gaat de begeleider samen met de jongere en de ouders na op welke domeinen ondersteuning wenselijk is.